

КАДРОВІ ЗМІНИ

Володимир СМОЛАНКА очолив УЖНУ

Початок березня ознаменувався новими змінами для нашої альма-матер. Зокрема з Міністерства освіти і науки України надійшли накази за підписом очільника С.Квіта, датовані 28 лютого. Згідно з ними, достроково розірвано контракт із ректором, професором Федором Ващуком за його власним бажанням, натомість виконання обов'язків керівника закладу покладено на професора, завідувача кафедри неврології, нейрохірургії та психіатрії УжНУ Володимира Смоланку на підставі поданої ним заяви.

Із такої нагоди відбулося позачергове засідання вченої ради вишу. На ньому спочатку виступив голова обласної ради Іван Балага. Він привітав нового керманіча закладу, висловив сподівання, що В.Смоланка врахує кращі набути попередників, вестиме до найвищих стандартів європейської освіти, запропонує сучасні

ніки, аби юнаки й дівчата могли відкрито висловити свої пропозиції й побажання. Зокрема йшлося про діяльність органів студентського самоврядування, навчальний процес, проживання в гуртожитках, покращення умов відпочинку тощо. Володимир Іванович із розумінням поставився до запитів молоді й пообіцяв підтримати її у вирішенні злободенних питань.

Незважаючи на обмаль часу, В.Смоланка дав перше інтерв'ю в ролі керівника УжНУ. Прикметно, що очільник відповідав на запитання саме університетських ЗМІ, зокрема «Погляду».

— Володимире Івановичу, де особисто Вас застала звістка про призначення на посаду виконувача обов'язків ректора, і наскільки вона була очікуваною?

— Звістка застала мене на кафедрі в клініці. Тобто був звичайний робочий день, який складається з навчального процесу, насамперед із пар зі студентами, викладання, а також роботи власне в клініці. Надійшов дзвінок із відділу кадрів

Одним із дуже важливих вважаю розширення студентського самоврядування. Ну і, безумовно, хоч, щоб наш виш давав якісну освіту. Випускники повинні пишатися тим, що вони навчалися в Ужгородському національному університеті. Можливо, це банальна фраза, але хотілося б її наповнити новим вагомим змістом. Друге, чого прагнути, — піднести в нашому закладі рівень науки на якому вищий рівень. Наука й освіта — дві взаємопов'язані складові. Не може бути викладач університету класним, якщо не є хорошим, сильним науковцем.

— До речі, про науку. У нас чимало говориться про те, що університет прагне здобути статус дослідницького. Ви продовжите роботу в цьому напрямку?

— Зараз не готовий відповісти. Кажу відверто, тому що мені необхідно з'ясувати спочатку, чим привабливий статус дослідницького. Наскільки знаю, його було надано п'ятьом університетам декілька років тому. Потім установили такі високі критерії, що, наскільки мені відомо, упродовж кількох років жоден ВНЗ не зміг досягти названих

Із досьє «Погляду». Володимир Іванович СМОЛАНКА. Випускник Ужгородського університету за спеціальністю «Лікувальна справа». Доктор медичних наук, професор. Трудову діяльність розпочав лікарем-нейрохірургом у Берегівській центральній районній лікарні. Закінчив аспірантуру за фахом «Нейрохірургія». Працював в альма-матер асистентом, доцентом, професором кафедри нейрохірургії, неврології та психіатрії (із 2000 р. — її завідувач). Із 2006 р. — директор обласного центру нейрохірургії та неврології. Кавалер ордена «За заслуги» III ступеня (2005).

те зустрічатися з колективами кафедр, факультетів, їх керівниками, студентами чи, можливо, обмежтеся розмовами з проректорами, найавторитетнішими людьми університету, його старійшинами, або ж проведете такі колегіальні масштабні зустрічі, як, наприклад, сьогодні.

— Дуже важливе запитання. Про це вже думав. Безумовно, планую зустрітися з колективами. Колективами інститутів, факультетів, інших підрозділів. Хоч послухати, які питання виникають серед людей, яке в них бачення вирішення проблем, тому що це допомагає мені у прийнятті тих чи інших рішень. Безумовно, найважливішим вважаю, щоб під час таких зустрічей люди висловлювалися абсолютно вільно, без заготовлених промов. Готовий реагувати й на критику: із задоволенням усе вислухаю. Адаже зможу корегувати якісь певні речі в роботі. Тож однозначно, що прагнути провести максимальну кількість зустрічей із колективами, зокрема й зі студентами! Збираюся впродовж найближчого часу скласти попередній графік подібних зустрічей.

— Відчуємо, що Вам час уже йти, тому останнє запитання. Нині в країні непрості ситуація у зв'язку з подіями докола Майдану, Криму. Остеронь не залишається й університет. Які б Ви підібрали слова, щоб колектив закладу зберігав спокій за цих реалій, не піддавався на різні провокації?

— Я вважаю, що одне з основних моїх завдань на найближчий час — це забезпечення спокійної роботи в університеті. Хочу, аби ми всі відчували, що працюємо в одному закладі, маємо одну й ту ж мету. А вона

зрозуміла: хочемо процвітання для УжНУ, пишатися ним. Тому хотів би сказати насамперед викладачам (бо викладачі — це люди, більшість із яких мають значний життєвий досвід), щоб залишалися стійкими до змін у суспільно-політичному житті країни. Стосовно ж студентів (до речі, наші юнаки й дівчата дуже позитивно проявили себе під час резонансних у країні подій), то хай вони будуть завжди активними. Причому виважено активними. Без якихось виявів екстремізму. Воднораз дотримувалися задекларованих принципів та ідей, захищали їх на Майдані тут, хоч частина брала активну участь і в подіях, котрі розгорталися в Києві. Воднораз запевняю, що ніколи не ділив студентство, як і загалом людей, за політичними поглядами. Це мій принцип. Крім того, дуже ціную, аби та чи інша особа була порядною, а якщо говоримо про якусь професійну діяльність — то й мала високу фаховість. Ось ті два моменти, які мене в контексті відповіді на запитання цікавлять особливо. Я сам — людина, котра не любить підлабузництва, похвали. Вважаю, що всі, хто працює на благо нашого університету, заслуговують поваги. Моє завдання — створити якнайширші можливості для самореалізації працівників. Сказане стосується, безумовно, і студентів.

1 березня на сайті Міністерства освіти і науки України з'явилося оголошення щодо проведення конкурсу на посади ректорів ряду вишів, зокрема й нашого університету. Термін подання документів (за адресою: Міністерство освіти і науки України, проспект Перемоги, 10, Київ-135, 01135; телефони для довідок: (044) 481-47-92, 481-32-35) — один місяць із дня опублікування оголошення.

Володимир ТАРСЮК, Мирослава ГАРАЗДІЙ, «ПОГЛЯД».

Фото із сайту Медіацентр УжНУ

механізми співпраці в колективі з урахуванням думок студентів, фінансово ефективно реорганізує університет та співпрацюватиме з іншими вишами краю. Відтак до присутніх звернувся сам Володимир Іванович. Він запевнив, що в роботі наголошуватиме на якості освіти й науки, на колегіальності, при цьому діятиме максимально прозоро, демократично.

Від імені студентства виступила активістка ужгородського Євромайдану Юлія Дуб. Вона висловила сподівання, що в УжНУ процес роботи не політизуватимуть, а наступного ректора колектив обиратиме не лише на підставі особистісних якостей, а й представленої програми.

Свою чергою, голова профкомів викладачів і співробітників Тамара Суран теж висловила надію: оскільки В.Смоланка працює в університеті, то добре знає його проблеми, настрої, а це повинно допомогти керівникові здобути нові успіхи в розвитку університету.

Після завершення заходу новий керівник зустрівся з професорсько-викладацьким складом і студентським активом. Що важливо: розмова з молоддю відбулася наодинці, без настав-

департаменту про те, що я призначений виконувачем обов'язків ректора УжНУ і відповідна інформація надіслана в ректорат нашого університету. Після цього мав ще одну операцію, а потім і прийшов на предствалення колективу.

— Як оцінюєте роботу попереднього ректора?

— Досить складне запитання. Безумовно, хотів би почати з того, що дуже багато зроблено доброго. І я як людина, яка вмє оцінити позитивні й негативні моменти, хочу сказати про це. Не буду конкретизувати зараз, але, повторюся, справді дуже багато зроблено доброго. З іншого боку, що хотів би змінити, покращити, то зробити атмосферу більш відкритою — приятельською, колегіальною. Щоб ми реально рухалися в напрямку дійсно європейського університету.

— Чи вже маєте на меті, які для цього здійснюватимете конкретні дії в майбутньому?

— Пройшло надто мало часу, адже звістка, як я вже зазначав, застала мене сьогодні в клініці, на кафедрі. Багато моментів ще не обдумував, але хотів би сказати про базові принципи.

вимог. Тобто ще раз наголошу: потрібно розібратися, а тоді будемо думати, наскільки це допоможе університету стати кращим.

— Чи балотуватиметеся на посаду ректора?

— Що стосується моєї кандидатури, то подивимося. Але зараз відповім швидше «так», аніж «ні».

— Як ставитесь до того, що, наприклад, Ваш попередник захоче подати свою кандидатуру на посаду ректора?

— Я вважаю, що кожна людина, яка має сили, бачення розвитку університету, має право подати свою кандидатуру на цю посаду. Нічого не маю проти того, аби й Федір Григорійович брав участь у виборах як кандидат. Єдине, щоб вибори були демократичними. Я як в. о. ректора гарантую їх такими, тобто без використання цілої низки сумнівних технологій.

— Одна з Ваших переваг — працюєте в системі університету не один рік. Але, очевидно, Ви, діставши нову посаду, захочете мати більше інформації про заклад. Скажіть, будь ласка, звідки її збиратимете: буде-

ТРИВОЖНИЙ ПОГЛЯД

Кримські реалії України: те, що живе й болить...

Перше березня. Субота. Вечір. Дзвінок матері. Стурбований голос. «Мамо, що з тобою?» І у відповідь: «Дочко, в Криму майже почалася війна». Перші думки: як? Через що? Ще декілька днів тому було все нормально... І лише згодом прийшло усвідомлення, що батько й старший брат у Криму, пізніше — шок.

Мільйони українців перебували й перебувають у стані потрясіння. Знайомим приходять повістки з'являтися у військомат. Як реагувати, якщо увесь світ перебуває в занепокоєнні?

Усесвітні ЗМІ тільки й пишуть про стан в Україні, політики європейських країн і не тільки намагаються тиснути на Росію усіма можливими шляхами: візи, санкції, згорання міжнародної співпраці, вплив на «совість» північного сусіди... Не діє нічого! Путіна вже порівнюють із Гітлером, і складається враження, що правитель із Москви, немов робот, запрограмований на одну мету — знищити нашу державу.

Після серії штурмів українських військових частин, викрадень журналістів, активістів вісімнадцятого березня отримувемо новий відлік часу: Крим приєднаний до території Росії, хоч ніхто цього не визнає: ні Україна, ні міжнародне співтовариство. Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк виступив із заявою, що ніхто не буде ділити нашу країну і все це відбувається тільки тимчасово, Крим обов'язково залишиться в складі нашої держави, ми зараз просто у важкому становищі. Але ситуація дев'ятнадцятого числа й у подальші дні в цьому аж ніяк не переконує! З території Євпаторії та інших населених пунктів продовжують виганяти вітчизняних вої-

нів; Путін зробив заяву, що жителі Криму автоматично отримують російське громадянство; українські судна, які знаходяться на цій території, швидше за все привласнять російські окупанти. Ситуація вже зрозуміла: північний сусід так просто Крим не віддасть.

Потрібно було усвідомити ще на початку року, що державне становище нестабільне, але Євромайдан не закінчувався, ніхто не йшов назустріч нації. Перші смерті Житнєвського та Нігояна й потім Небесної сотні загалом були знаком нелегітимності Януковича як президента. Імпічмент останнього таки стався. Але яких це коштувало жертв! Героїв, на жаль, уже не повернути, рідні більше не зможуть подивитися їм в очі й обійняти. Померли переважно молоді люди, котрі боролися за щасливу долю для себе, своїх дітей та онуків, стояли на Майдані і в морозяну, і у вітряну погоду, не боялися ні «беркутів», ні «тітушок». Наші люди віддали своє життя за світле майбутнє, а натомість Росія зайнялася анексією, відриваючи від України «живі» її шматки.

«Про Крим не сперечаймося. Кожна територія належить тому народові, який її, вільно й незайману землю, історично заселив, обжив, засіяв не тільки житом-пшеницею, а й духовною пашницею. Такий народ і є на тій землі корінним, автохтонним» (джерело: Українське слово, ч. 32—34, 10 — 30 серпня 2005 р.). Це повинно додавати нам духу, віри, надії. «Борімося — і поборемо!» Україна не буде розділена, вона залишиться цілісною й незалежною! Ніхто не здасться! Ми — не фашисти, як нас обзиває російський президент, а вільний народ, кращі представники якого століттями боролися, щоб гордо промовити: «Ми — УКРАЇНЦІ!»

Марія ЗЕЛІНСЬКА,
студентка відділення журналістики.

ВЧЕНА РАДА

У звичному робочому ритмі

Перше засідання вченої ради УжНУ під керівництвом нового в. о. ректора Володимира Смоланки пройшло в актовій залі вишу 20 березня.

Розпочалося зібрання з вручення атестатів за вчені звання професора (Ю.Жигуцу, професору кафедри техніки машинобудування) та доцента (С.Балозі, доценту кафедри комп'ютерних систем; В.Бернаді, доценту кафедри біохімії, фармакології та фізичних методів лікування; Р.Жовтани, доценту кафедри міжнародних комунікацій; О.Кузьмі, доценту кафедри української літератури та О.Погоріляку, доценту кафедри теорії ймовірності і математичного аналізу).

Після урочистої частини було оголошено наказ про внесення змін до складу вченої ради університету, згідно з яким Ф.Вашук, В.Ніколайчук, О.Вашук, В.Русин та А.Завадяк були виведені із членів ради. В.Смоланка зазначив, що на період відпустки Р.Офіцінського обов'язки проректора з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків виконуватиме професор М.Лендьял, а проректора з науково-педагогічної роботи — професор І.Король. До складу вченої ради також увійшов в. о. голови профкому студентів, шестикурсник медичного факультету Р.Головчанський.

До порядку денного засідання увійшло й положення про присвоєння вчених звань професора та доцента, про яке доповів проректор з наукової роботи, професор Ю.Височанський. Таємним голосуванням було призначено на посади завідувачів низки кафедр вишу, і розглядали пропозицію щодо надання почесного звання заслуженого працівника освіти і науки України завідувачу кафедри словачької філології УжНУ, професору С.Пахомовій.

Із доповідями на зібранні виступали декан біологічного факультету Я.Гасинець (про стан навчально-методичної та виховної роботи на біологічному факультеті), в. о. проректора з науково-педагогічної та виховної роботи Ф.Шандор (про стан виховної роботи в університеті та природничо-гуманітарному коледжі), завідувач кафедри фізичного виховання

І.Маріонда (про роботу кафедри фізичного виховання в УжНУ та груп спортивного вдосконалення, про стан та основні напрямки покращення роботи цієї кафедри).

Крім того, обговорювали низку інших важливих питань, як ось вибори ректора УжНУ, затвердження спеціалізації «Географія», уведення додаткової кваліфікації щодо підготовки фахівців за напрямком «Філологія», квоти факультетів у конференції трудового колективу вишу тощо.

Наприкінці засідання вчена рада узгодила дату чергового зібрання: воно відбудеться 24 квітня.

Анна МАЛАХОВА,
студентка відділення журналістики.

НАВЧАЛЬНІ БУДНІ

Шрифти, пластини, лінотип...

Ще недавно я й увявити собі не могла, що навчання може бути таким цікавим і захопливим. І вже з першого дня офіційного перебування в УжНУ стало зрозуміло: студентське життя обіцяє веселі й насичені події. Ось і 20 березня нам повідомили: відвідаємо міську друкарню, щоб на власні очі побачити процес друку й дізнатися більше про його історію. Пішли ми туди разом із викладачами кафедри журналістики — Яною Романівною Зизич і Лесею Ярославівною Поліхою.

Біля входу зустріла досвідчена Любов Атанасівна Яковець, яка, за її словами, пройшла тут усі посадові сходинки — від майстра до директора Ужгородської міської друкарні. Господарка радо запросила на екскурсію. Спочатку нам показали машину, перероблену з лінотипа, розповіли про її складність. Ми побачили літери різних кеглів, які набирають у верстаті а потім відливають на цьому лінотипі. Його тримають для того, щоб тиснути золотом на папках, блокнотах, вітальних листівках, щоденниках, тобто використовують для оздоблення. У друкарні

також залишився ручний шрифт, яким набирали і полоси, і сторінки, і цілі газети та книги. Він — кількох видів: металевий, пластмасовий, плакатний та дерев'яний. У газетах завжди вмщували фотографії, тому, коли були потрібні світлинки, робили кліше з цинку. Це досить шкідливе виробництво. Зараз ілюстрації можна просто змочити фарбою й зробити відтиск, а раніше доводилося витравлювати кислоту. Кожна буква мала своє місце. Якщо в рядку виявляли неправильне слово або ж виникла потреба його викинути, усе починали набирати спочатку. Тому

цей процес був доволі важким. Друк, у якому пробільні елементи розташовані нижче, а друковані вище, називається високим.

Також ми побачили, як друкуються газети на машинах офсетного друку. Теж надзвичайно цікавий процес. Сьогодні тут друкують районну газету «Вісті Ужгородщини» — угорський та український варіанти, а також часопис «Чорна гора» для Виноградова. Функціонують і двофарбові машини. Коли текст набирають на комп'ютері, його переносять на плівку, яку потім ставлять на пластину й засвічують. «Цю плівку в жодному разі не можна брати мокрими руками, бо вона в разі потрапляння вологи стає хвилястою, як папір. Коли ставлять таку пластину, там не буде повітря, текст недостатньо просвітиться, стане «плаваючим» і не матиме чіткого відбитка. Тому з плівкою потрібно поводитися досить акуратно», — додає Леся Ярославівна.

Я й мої одногрупники ради, бо змогли на власні очі побачити, що відбувається з журналістськими матеріалами після того, як їх відносять до редакції. Крім того, Любов Атанасівна не залишила нас без «видавничих» подарунків. На завершення ж зазначила: «Я дуже люблю свою роботу. Вона кожного дня вчить чогось нового».

Олеся МЕЗЕЙ,
студентка відділення журналістики.

Даним об'єктом

• **АКЦІЇ** • Представники УжНУ долучилися до благородної всеукраїнської акції підтримки збройних сил держави. Зокрема на потреби війська працівники Інституту післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки вирішили перерахувати одноденний заробіток.

• **СИТУАЦІЯ** • Понад десяток студентів із Криму виявив бажання продовжити навчання на Закарпатті. Зокрема їх готовий прийняти Ужгородський національний університет на місця, що є в ліцензійному резерві. Наразі проходить збір документів, підшукуються кімнати ґуртожитків для постійного проживання. Як відомо, Міністерство освіти і науки в таких випадках дало дозвіл переводити студентів з одного ВНЗ в інший за спрощеною процедурою.

• **СТАТУТ УжНУ** • Основний документ нашого закладу знову змінюватимуть. Його планують затвердити після обрання нового ректора. Спеціально створена комісія враховуватиме пропозиції не лише від фахівців-правознавців, а й від студентського та професорсько-викладацького складу загалом. А поки на сайті УжНУ можна ознайомитися зі статутом, який затвердили на конференції трудового колективу восени.

• **СТУДЕНТСЬКА СПАРТАКІАДА** • Шостим видом програми 64-ої спартакіади УжНУ серед студентів було плавання. Традиційно змагання організувала загальноуніверситетська кафедра фізичного виховання. Спортсмени суперничали на таких дистанціях: естафета, 50 метрів кролем на грудях, на спині та брасом. У підсумку 1 місце здобула команда Інституту економіки та міжнародних відносин, другим став факультет здоров'я людини, а трійку кращих доповнили стоматологи.

Ірина БАЛОГ,
студентка відділення журналістики.

• **ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН** • Студенти економічного факультету УжНУ провели акцію за мир в Україні. Учасники співали державний гімн і запустили білих голубів. Так молодь висловила свої сподівання на вирішення ситуації в країні без кровопролиття. Захід підтримав і проректор з науково-педагогічної та виховної роботи вишу Федір Шандор.

• **ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК** • Студенти ФСНУ долучилися до збору коштів для дітей із особливими потребами. Першокурсники-волонтери провели акцію на стоматологічному, медичному, економічному, інженерно-технічному факультетах, у головному корпусі та в ректораті. Також було зібрано гроші на потреби реабілітаційного центру.

Анна МАЛАХОВА,
студентка відділення журналістики.

СУСПІЛЬНО-ІСТОРИЧНІ АКЦЕНТИ МІСЯЦЯ

Не було б учора, не настало б сьогодні,

або Карпатська Україна та Шевченко через призму XXI століття

Українці віками виборювали вільне небо над головою. Сивими муками будували незалежну, демократичну державу. Прагнення самостійності несло за собою жакливі, криваві наслідки. Об'єднувати весь народ єдиним духом, спільною ідеєю виходило не завжди.

У такому випадку частина відокремлювалася від цілого. Тобто незалежний край на залежній українській землі. Таким прикладом була недовготривала держава Карпатська Україна, історія якої викликає чимало запитань, на які ще не вдалося дати відповідь у численних дослідженнях.

«Феномен Карпатської України повинен розглядатися як мінімум під двома ракурсами. Насамперед, це був тріумф української політичної ідеї, який уразив своєю блискучістю. А вже до прикладу, у 1919 році кількість носіїв такої ідеї на закарпатських землях була, м'яко кажучи, мінімальною, натомість у другій половині 1930-х років можемо говорити про масову підтримку місцевими мешканцями цього українського політичного проекту. З іншого боку, маємо справу з провалом усіх спроб карпатоукраїнських політичних еліт зберегти та захистити його, що призвело до непотрібних і певною мірою випадкових людських жертв. Тому ця проблема все ще потребує фахової академічної дискусії, саме фахової й академічної, опертої на історичні джерела та сучасні дослідницькі концепції, а не на політичні уподобання чи кон'юнктуру. Такої дискусії, на мій погляд, усе ще бракує», — твердить Володимир Гуцул, доцент кафедри історії України УжНУ.

...А починалося все так. Мюнхенський договір чотирьох держав (30 вересня 1938 р.) посприяв рішенням чехословацького уряду надати Карпатській Україні статус автономної республіки. Тоді ж утворили перший автономний уряд на чолі з А.Бродієм. 26 жовтня його усянули з посади за проургорську політику, а прем'єр-міністром обрали священника УГКЦ та громадсько-політичного діяча Августина Волошина. Столицею став Хуст. Сформували збройні сили — Організацію оборони «Карпатська січ». І нарешті, 15 березня 1939 р. Сейм проголосив повну державну самостійність Карпатської України. Прийнята конституція визначила державний устрій — президентську республіку, державну мову — українську, символіку — синьо-жовтий стяг, гімн «Ще не вмерла Україна» та герб — тризуб князя Володимира. Після проголошення незалежності А.Волошин одразу ж звернувся до А.Гітлера з телеграмою. Президент

просив фюрера захистити країну від зазіхань Угорщини та взяти її під німецький протекторат. Однак Гітлер не захотів сваритися зі своїми союзниками. У ніч із 13 на 14 березня розпочалася війна проти Карпатської України. Відчутна перевага противника дала про себе знати вже з перших годин. Розуміючи, що є лише один вихід, який не радує карпатців, вони йшли на смерть. Як зазначив начальник Генерального штабу Карпатської січі, верховний командант збройних сил Карпатської України Михайло Колодзінський: «Коли вже немає розумного виходу з тяжкого становища, то треба вміти вмерти по-геройськи, щоб така смерть була джерелом сили для молодих поколінь». Найкривавіший бій пройшов на Красному полі, де, за різними даними, полягло від 2 до 6,5 тис. осіб. «А.Волошина звинувачують у відсиланні гімназистів, студентів на смерть, що, на мою думку, безпідставно. По-перше, ніде в джерелах немає точної вказівки, що він такий наказ видавав; по-друге, факт виступу проти угорців більше носив, зокрема серед гімназистів, добровільний характер. Це молоді юнаки з Берегова, із ряду навчальних закладів. Фактично ідеться про моральне питання патріотичних виступів, які очолили вже самі вчителі, відомі діячі, пов'язані, безперечно, із січовиками. Було б абсурдно звинувачувати Волошина в цьому, бо всі об'єктивно знали, наскільки сильним він був», — зазначає Маріан Токар, директор Інституту політичної регіоналістики УжНУ.

Отже, Карпатську Україну окупувала Угорщина. Можна вважати, що бомбу сповільненої дії вже запустили. А вибух стався при розгортанні власне Другої світової війни. «Події Карпатської України вплинули однозначно, тому такий погляд варто розглядати. Сьогодні більшість дослідників (що цікаво, неукраїнських) відносять саме цю подію: мовляв, січовики дали першими опір фашистам у 1939 р. Тобто наведений історичний факт можна вважати початком Другої світової війни. Мав місце спротив, збройний спротив. А вже у вересні того ж року здійснено напад і на Польщу самою Німеччиною, який, офіційно прийнято, спричинив, без сумніву, уже зовсім інші наслідки. Але перший спротив однозначно стосується Закарпаття» — твердить М.Токар.

Отак маленька держава виявилася причетною до початку великої війни, що погубила мирне життя. Та чи лише мирне? Погубила життя, не одне життя! Утім Карпатська Україна, проіснувавши недовго, залишила потужний відбиток у боротьбі за незалежність. Проголошення державності законними шляхами свідчить про силу та потужність українського духу, який, століттями перебуваючи в залежності від чужоземців, усе ж не втратив надії на створення власного соборного дому.

Нині це лише яскраві сторінки історії 6-річної окупації краю. Ще довго болітиме те місце, де спалили ідеали нації, де знищили інтелігенцію, де пролилася кров на фронтах, у концтаборах, тюрмах. Вогнище самостійництва, що розпалили країни, «ніло», немов болючий зуб, керівництву СРСР. У ньому не приховували свого «доброго» ставлення до «заворужників». Без міжнародної підтримки молода країна була тільки міні-грою у планах великих держав. «Важливо розуміти те, що будь-яка влада, яка стає правлячою, відразу не реалізовує ті чи інші прагнення суспільства, тому їй потрібен час для балансу, стабілізації ситуації в цілому. Приклад Карпатської України, 75-річчя якої відзначаємо нині, певною мірою є досить влучним. Адже в 1938 році Августин Волошин прийшов до влади, став прем'єр-міністром автономного тоді уряду, саме зіткнувся з проблемою стабілізації ситуації — був економічний хаос, мовний тощо. Але всі ці етапи 1938 — 1939 років можна прив'язати й до сьогодні: тобто створення нового уряду, налаштування пріоритетів у подальшому розвитку, мається на увазі політичного, економічного, соціального, національного, культурного, мовного, — додає М.Токар. — Те, що останнім часом відбувається в нашій державі — події повторюються чи не повторюються, варто так говорити. Уся тисячолітня історія нашої держави — хвилеподібний ракурс розвитку суспільства, політичних, економічних відносин. На кожному з етапів державотворення відбувалися досить складні процеси, які так чи інакше пов'язані з відносинами між центром і регіонами. Можна навести паралелі ще з періодами існування Київської Русі, козацької державності або ж сторічної давнини, коли так зване українське питання актуалізувалося напередодні Першої світової війни... Так само й 75 років тому Карпатська Україна постала перед вибором до союму, до регіонального парламенту. Теж ішов процес створення нової армії — Карпатської січі. Нині ж ми говоримо про формування національної гвардії, про зовнішньополітичний фактор, який практично той же, коли молода країна та політична еліта не спроможні були повністю віддати сили на внутрішню розбудову держави, оскільки міжнародна обстановка, потужні сили поза межами країни та ще втручання інших чинників нанесли шкоду саме в цьому напрямку. Звичайно, однозначно певні аналогії якимось чином важко наводити — зовсім своєрідно відбуваються процеси в Криму та відбувалися в тогочасній Карпатській Україні. Карпатська Україна легалізувала себе, адже як би ми не дивилися з погляду центру — Праги, чехословацької влади, то вона самоусулилася й фактично, приймала процес дер-

жавотворення Карпатської України. Тепер же бачимо зовсім інше: Київ унеможлиблює, із юридичного боку, дії республіки та не визнає їх, а кримська влада, своєю чергою, здійснює антидержавні кроки. Тому тут порівнювати можна швидше з огляду на легалізацію. Чехословацька держава фактично розпалася тоді, а питання в Україні залишається й досі незмінним».

Вішнева Україна... Багатонаціональна держава, яка славиться сильним патріотичним духом, має розмаїті культурні цінності та святині. У важкі часи люди шукали те, що їх об'єднує. Точку дотику знаходили в акордах пісень, вогненній красі поезії та молитві. Сяйвом у пітьмі був і Тарас Шевченко. «Він як істинний, а не декоративний інтернаціоналіст (таких у нас — хоч греблю гати), стаючи на захист свободи інших поневолених народів, і в їхніх синах будив національну гідність» (Б.Олійник).

Тарас Шевченко — могутній коваль слова, людина, яка непокоїлася долею України. Він писав про наболіле. Кожне лезо, що ранило українців, миттєвою блискавкою світило в поезіях Кобзаря. Ідеться про особистість, котра говорила про те, що було, і як би мало бути.

«Власне вся творчість Шевченка — своєрідний духовний заповіт, який нація повинна виконувати та сповідувати. Це жива людина зі своїми болями та стражданнями, але найголовнішим є біль поета за Україну й поневолену націю. Тарас Шевченко був наділений пророчим даром, став письменником особливого типу. Його називають візіонерським. Тобто митець із вищим знанням. Він може прогнозувати все, що відбуватиметься з нацією. Ми всі добре пам'ятаємо поезію «Мені однаково, чи буду...». Є гарні рядки: «Та не однаково мені, як Україну злії люде присплять, лукаві, і в огні її, окрадену, збудять...». Це ми бачимо зараз. Що означає окрадена Україна? Україна, у якій вели денационалізаторську політику, Україна, де не було такої інтелігенції, котра б формувала покоління свідомих громадян. Шевченкові це боліло, тому він звертається до національної еліти в посланні «І мертвим, і живим, і ненародженим...». Власне, усе послання настільки розібране на цитати, що кожна з них — справді філософська. Його мудрість дає нам розуміння, як правильно потрібно діяти. Ми повинні шанувати й інші народи, але не забувати про свою культуру. Плекати в собі національно свідомих людей, дбати насампе-

ред про внутрішню свободу й далі виходити на зовнішніх ворогів, і вже бачити свою державу в колі вільних народів, старатися не конфліктувати. Попри те, що Шевченко часто закликав до активної протидії, до повстання, до боротьби, він усе ж іще з ранніх часів, особливо як була написана поема «Гайдамаки», радіє, що минув той період, коли Україна потопала в крові. Коліївщина — жакливе повстання. Кобзар укажує, що хвилю народного гніву не спинити. Коли народ ставити на коліна, то він візьме десь сили та повстане. Шевченко закликає: не потрібно загострювати всі ці ситуації. Але якщо вже сталося таке, то не треба мовчати, необхідно боротися. Це дуже важливо. А вже в «Післямові» автор пише: добре, що все лихе минулося, і хай усі народи слов'янські живуть у мирі, благодаті, братолюбії. Поет-пророк закликає любити ближнього, незалежно від національності. Оця любов у нього — завжди провідний мотив. Та головна — любов до України, яка пронизує всю спадщину митця. Шевченко актуальний завжди, безвідносно до часу чи епохи, бо в нього і загальнолюдські цінності утверджуються, і національні, — зазначає доцент кафедри української літератури Оксана Кузьма.

Скрутні часи Україна переживає й нині. На Майдані зачитували вірші Шевченка, які колись А.Волошин у промові на відкритті першого засідання союму Карпатської України цитував великого генія нашого народу: «Встане Україна, світ правди засвітить, і помоляться на волі невольничі діти...». Ми повинні пам'ятати історію, цінувати надбану людства, об'єднуватися у велику родину. Саме це хотіли донести зачитуванням віршів Шевченка. Кожен етап нашої історії дає мудрі уроки, які слід враховувати й не повторювати помилок минулого.

«Шевченко повинен стати фактором консолідації всієї України. Це важливо. Він мусить для нас бути світочем, який об'єднує нації, закликає до братолюбства, прагне вказати той шлях, яким ми маємо формувати державність, а також те, якими повинні бути наші національні лідери». — переконана О.Кузьма.

Карпатська Україна — наша історія, а проголошення незалежності показало світові неприборкане бажання українського народу до створення власної омріяної держави. Тарас Шевченко — постать в історії українства, котра відіграла величезну роль у формуванні національних прагнень на шляху до самостійності.

Вирвавши хоч би одну сторінку з життєвого шляху нашої країни, ми втрамимо ті знання, які збагачують, уберігають від помилок, невірних повторень тепер. Як писав О.Довженко, «сучасне завжди на дорозі з минулого в майбутнє».

Ярослава БЕНЦА,

студентка відділення журналістики.

КАЛЕНДАР

Краєзнавчі знаменні та пам'ятні дати 2014 року

Квітень

- 1 — 200-річчя від дня народження Яноша ЕРДЕЛІ, поета, критика, естета, філософа, збирача фольклору (1814 — 1868).
- 1 — 140-річчя від дня народження Дюлі ІІІЯСА, закарпатського угорського художника, письменника. Народився в Ужгороді (1874 — 1943).
- 8 — 230-річчя від дня народження Ласла БЕМЕРА, римокатолицького єпископа, значна частина життя якого пов'язана з Ужгородом (1784 — 1862).
- 10 — 110-річчя від дня народження архімандрита ВЕНІАМІНА (в миру Юрій Іванович Керечанин), релігійного діяча. Народився у Великій Чингаві (нині село Боржавське) Виноградівського району (1904 — 1975).
- 10 — 90-річчя від дня народження Віктора Івановича АРИПОВСЬКОГО, педагога, доцента кафедри російської літератури УжНУ.
- 11 — 170-річчя від дня народження Аладара ДЬЄРДЬЯ, письменника, журналіста, котрий переклав угорською мовою «Мертві душі» М.Гоголя. Народився в Хусті (1844 — 1906).
- 12 — 90-річчя від дня народження Федора ПОПОВИЧА, військового й громадського діяча. У 1949 р. виїхав на проживання до США. Народився в Косівській Полянці Рахівського району.
- 12 — 70-річчя від дня народження Сергія Дмитровича МАКСИМОВА, педагога, науковця, кандидата медичних наук, доцента кафедри госпітальної терапії медичного

- факультету УжНУ. Народився в Мукачеві (1944 — 2011).
- 13 — 90-річчя від дня народження Тамари Степанівни СЕГЕДИ, кандидата історичних наук, доцента, педагога вищої школи.
- 14 — 90-річчя від дня народження Марії Федорівни ХАРЧЕНКО, народної артистки України. З 1949 р. працює в Закарпатському обласному державному українському музично-драматичному театрі ім. братів Ю.-А. та С.Шерегіїв.
- 14 — 70-річчя від дня народження Михайла Миколайовича МИХАЙЛЮКА, скульптора, лауреата обласної премії ім. І.Бокшая та А.Ерделі. Живе й працює в Ужгороді.
- 15 — 60-річчя від дня народження Віктора Михайловича ПИНЗЕНИКА, заслуженого економіста України, громадсько-політичного діяча. Народився в Смологівці Іршавського району.
- 16 — 75-річчя від дня народження Михайла Михайловича КЕРЕЦМАНА, самодіяльного композитора, заслуженого працівника культури України. Народився в Перечині.
- 17 — 90-річчя від дня народження Василя Івановича МУЧИЧКИ, релігійного діяча й педагога. Народився в Горонді Мукачівського району (1924 — 1979).
- 17 — 80-річчя від дня народження Володимира Івановича ЛЕНДЬСЛА, відомого фізика-теоретика, науковця. Народився в Іршаві (1934 — 2000).
- 19 — 75-річчя від дня народження Юрія Вікентійовича МИГАЛИНИ, доктора хімічних наук, заслуженого діяча науки

- і техніки України. Народився в Ужгороді.
 - 21 — 110-річчя від дня народження Василя ГОПКА, культурно-релігійного діяча Пряшівщини (1904 — 1976).
 - 24 — 60-річчя від дня народження Андора ТАРЦІ, закарпатського угорського поета, редактора, перекладача. Народився в Ужгороді.
 - 25 — 80-річчя від дня народження Юрія Васильовича СУХАНА, прозаїка. Народився в Чинадієві Мукачівського району (1934 — 1975).
 - 25 — 50-річчя від дня народження Василя Івановича БРЕНЗОВИЧА, кандидата історичних наук, доктора філософії, партійного й громадського діяча. Народився в Запсоні Берегівського району.
 - 26 — 100-річчя від дня народження Георгія КУЗАНА, релігійного діяча. Народився в Сухій-Броньці Іршавського району (1914 — 1984).
 - 26 — 50-річчя від дня народження Лариси Василівни АНДРЕЛИ, поетеси. Народилася в Керецьках Свалявського району.
 - 27 — 75-річчя від дня народження Володимира Євгеновича ЗАДОРЖНОГО, історика, заслуженого працівника народної освіти України. Живе й працює в Ужгороді.
 - 29 — 50-річчя від дня народження Тетяни Василівни ГРИЦАН (дівоче прізвище Чонка), поетеси. Народилася у Вільхівцях Тячівського району.
- У квітні відзначається:**
220 років тому засновано Ужгородську греко-католицьку учительську семінарію (1794).
- За інформацією Закарпатської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Ф.Потушняка.**

ВИСТАВКИ

На пошану великому Кобзарю та з нагоди проголошення Карпатської України

В Ужгородському університеті тривають виставки. Чергові з них були присвячені славним діячам і сторінкам нашої історії.

Уже 200 років не перестають говорити про Т.Шевченка. Його твори досі передаються з покоління в покоління як кращі зразки письменства. Цьогоріч, напевно, кожен українець намагається по-своєму шанувати поета: хтось учить рядки його віршів, хтось організовує різноманітні заходи, присвячені пам'яті Тараса Григоровича.

Працівники відділу Карпатики Наукової бібліотеки УжНУ (М.Чорний, О.Люта, С.Слепньова) підготували виставку, із якою можна було ознайомитися в приміщенні головного корпусу УжНУ в день, коли тривала конференція. Зокрема увагу привернули підзаголовки: «Шевченкіана: сучасні дослідження», «Шевченкіана на сторінках періодичних видань Підкарпатської Русі», «Видання Т.Г.Шевченка мовами світу», «Маларська спадщина Тараса Шевченка». Потім експозицію перенесли до відділу Карпатики. Головними словами заходу визнали рядки з поеми «Кавказ», які дуже влучно вписуються в контекст сучасних подій: «Борітеся — поборете, вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля святая!» Тож упродовж березня кожен міг ознайомитися з творчістю Великого Кобзаря а також із відгуками про нього.

18 березня відбулися аудиторні заходи, які провели студенти та викладачі факультету суспільних наук. Круглий стіл присвятили 75-річчю Карпатської України. Теоретичні аспекти підкріпили оглядом тематичних стендів та літератури з фондів наукової бібліотеки УжНУ.

На виставці, яка тривала у фойє головного корпусу, було чимало цінних матеріалів стосовно Української незалежної держави на Закарпатті, її президента Августина Волошина. Про створення Карпатської України свідчить і видання С.Росохи під назвою «Сойм Карпатської України» (Львів, 1991 р.).

Одна з підрубрик експозиції приурочена Карпатській січі —

збройним силам, які сформувався в Ужгороді 1938 р. Вони відіграли чималу роль в утворенні Української незалежної держави на Закарпатті. Молоді націоналісти сформували напіввійськову організацію УНО (Українську національну оборону). Мета цього угруповання — оборона державних національних інтересів на території Закарпаття. Борцям, котрим не судилося дочекатися проголошення незалежності Карпатської України, присвячене дослідження В.Худанича «Світлове братство «Карпатська Січ» (Ужгород, 2005). Цікавий також збірник «Красне поле» (Ужгород, 1999), у якому більшість текстів зберігає мову та стиль авторів. Тут розміщені кращі матеріали, уривки з творів,

що надійшли на конкурс «Карпатська Січ», оголошений управою Світового братства, Закарпатським відділенням Всеукраїнського товариства ім. Т.Г.Шевченка та редакцією обласної газети «Закарпатська правда» з нагоди проведення в Хусті з'їзду Світового братства. Крім того, у збірник можна знайти публікації про борців за волю України, різноманітні спогади очевидців про події на Красному полі. До цього підрозділу ще входять такі видання: «Карпатська Січ: сторінки історії» (Ужгород, 1996; автор М.Вегеш), збірник матеріалів науково-практичної конференції «Карпатська Січ» (Ужгород, 1996), «Карпатська Україна і Карпатська Січ» (Ужгород, 1999) та ряд інших.

Значимим є те, що 18 березня минуло 140 років від дня народження А.Волошина (1874 — 1945), тож організатори виставки не могли оминути увагою цю постать. Йому на пошану — окрема рубрика «Великий син Срібної землі». Праці діяча були представлені на експозиції під підзаголовком: «Августин Волошин-педагог: сторінками видань минулого століття». Перу автора належать «Коротка історія педагогіки для учительських семінарій» (1931), «Наука о числах для IV кл. народних шкіл», «Наука стилізації для IV, V і VI кл. народних шкіл», «О соціальному вихованню» (1924), «Про брехливість дітей» (1935), «О письменном языць подкарпатских русинов» (1921), п'єса в трьох діях «Без Бога ні до

порога» (1936). Дослідженням Карпатської України як історичної події займалися й науковці-історики УжНУ. Серед таких праць — «Карпатська Україна на шляху державотворення» (2009; автори М.Вегеш, М.Токар), «Карпатська Україна в міжнародних відносинах (1938 — 1939)» (1997; автори В.Боднар, М.Вегеш), «Велич і трагедія Карпатської України» (1993; автори М.Вегеш, В.Задорожний) та ін.

Виставка тривала упродовж березня в приміщенні відділу Карпатики, тож усі охочі мали черговий привід глибше проникнути в історію рідного краю.
Мирослава ГАРАЗДІЙ,
студентка відділення журналістики.

ВИЗНАННЯ

Емілія ШВЕД: «Ця нагорода належить усьому колективу»

Перекладачів «Історії...»

Михайла Лучкая відзначено орденами

Не так давно в консисторіальному залі єпископської резиденції преосвященний владика Мукачівської греко-католицької єпархії Мілан нагородив колектив перекладачів VI тому «Історії карпатських русинів» М.Лучкая спеціальними орденами рівноапостольних святих Кирила та Мефодія, учителів слов'янських, (III ступеня). Ордени отримали виладачі УжНУ: Оксана Барбіл, Олександра Яцків та Емілія Швед. У зв'язку з цією подією я взяв інтерв'ю в голови редколегії, завідувача кафедри класичної та румунської філології, доцента Е.ШВЕД. Розмова переросла в бесіду, яку й пропоную увазі читачів.

— *Еміліє Василено, відрадно довідатися, що колектив кафедри, яку Ви очолюєте, завершив такий вагомий науковий проект, який тривав понад 40 років. «Історія...» Михайла Лучкая описує не лише світське, а й духовне життя нашого краю, адже містить і історію Мукачівської греко-католицької єпархії. Для загалу скажіть, будь ласка, автором яких іще праць є наш видатний земляк?*

— Усе своє порівняно недовге життя (лише 54 роки) Михайло Лучкай віддав служінню рідній землі та своєму народові. Перу автора належать праці «Церковні бесіди», «Граматика слов'яно-руська». Відомим є намагання діяча видати руський словник. В останні роки свого життя дослідник працював над збірником русинських народних пісень, що, на жаль, так і не побачив світ. Та найбільшою мірою Михайло Лучкай прославився як історіограф завдяки своєму шеститомному дослідженню «Historia Carpatho-Ruthenorum».

— *Відомо, що Лучкай написав «Історію карпатських русинів» латинською мовою, щоб світова еліта змогла довідатися про життя краю. Водночас автор добре усвідомлював, що пересічний читач — прямий адресат — зможе познати лише тоді, коли останній з'явиться в перекладі рідною мовою. Чи правда, що для того, аби це сталося, знадобилося 167 років?*

— Здійснивши величезну дослідницьку працю, маючи доступ до архівних документів, Лучкай зумів створити справжній шедевр — пам'ятку історії карпатських русинів. Та питання про те, як ця книжка зможе потрапити до свого прямого адресата, русина-українця, тривожило багатьох видатних людей того часу та й, мабуть, самого автора. А загалом справді, переклад твору прийшов до читача лише через 167 років.

— *Розкажіть, як удалося віднайти рукопис «Історії...», котрий, наскільки відомо, заувіб'єся у вирі історичних подій?*

— Очевидно, мають рацію ті, хто стверджує, що «рукописи не горять», бо завдяки долі праця повернулася до читача. Завдяки щасливому випадку текст опинився в доцента, філолога-класика Юрія Сака. Згодом він посприяв поверненню дослідження у фонди рукописного відділу бібліотеки Ужгородського університету. Дещо пізніше, у 1963 році під час роботи в Державному архіві Закарпатської області в Берегові доцент Тамара Чумак виявила чорновий варіант дослідження, написаний самим Лучкаєм, що й до

сьогодні зберігається там. Чистовий же варіант, переписаний доволі акуратно, мабуть, монахами, імена яких невідомі, і в наші дні залишається у фондах бібліотеки Ужгородського університету. Саме в цей час, на початку 60-х років, колектив кафедри класичних мов під керівництвом доцента Андрія Ігната розпочав роботу над комплексною науковою темою «Дешифрування та переклад українською мовою «Історії...».

— *На шляху перекладачів траплялися численні перешкоди. Що посприяло тому, щоб видання все ж побачило світ?*

— Справді, виникали перешкоди за перешкодою. Хоч частина твору все ж була перекладена, постало питання, де друкувати. Відомо, що Лучкай був греко-католицьким священиком. У зв'язку з цим, звичайно, за часів Радянського Союзу марно було сподіватися на підтримку. Філологі-класики тоді входили до складу кафедри загальної та слов'янської мовознавства, яку очолював професор Павло Чучка. У нього виникла ідея звернутися до колег Словаччини. Тодішній директор Музею української культури у Свиднику Русинко та письменник Мацинський підтримали науковців, і 1983 року в збірнику МУК у Свиднику з'явився переклад I та згодом II томів праці, що належить доценту Саку. А вже 1990 року в зазначеному збірнику вийшов переклад III тому, автором якого є доцент Ігнат. Упорядником перекладу всіх подальших томів праці став відомий словацький науковець Мирослав Солопай. Згодом дешифрування IV тому здійснив доцент Юрій Сак, а його переклад — доценти Михайло Орос, Йосип Баглай та Юрій Сак. Дешифрування та переклад тексту V тому «Історії...» виконав доцент Орос. Однак перекладачі не могли бути задоволені повністю, оскільки отримали зі Словаччини незначну кількість примірників. Також зазначу, що в 1996 році на факультеті романо-германської філології формувалася кафедра класичної та румунської філології, основу якої склали філологи-класики. Очолити підрозділ автор перекладу V тому Михайло Орос. Саме на той час Україна утверджується у своїй незалежності, та найважливіше — люди отримують свободу віри, реабілітується репресоване духовенство. Добре усвідомлюючи все це, Орос не зміг не скористатися нагодою та звернувся з проханням про підтримку до тодішнього ректора, професора Володимира Сливки, який без вагань дав згоду фінансувати український переклад твору. Чимало зусиль для здійснення редакторської роботи доклав літературознавець Дмитро Федака. Саме завдяки його підтримці у видавничстві «Закарпаття» з'явилося ошатно оформлене серійне видання українського перекладу і всіх шести томів.

— *Ви очолюєте кафедру класичної та румунської філології з 2000 року, тому, мабуть, Вам легше буде розповісти про роботу над перекладом на завершальному етапі?*

— Хочеться особливо відзна-

чити значну допомогу та підтримку доцента Івана Сенька, який увів мене в курс справи, та професора Дмитра Данилюка. Саме ці науковці стали авторами географічного та історичного покажчиків видання. Першу частину праці ще раніше переклала старший викладач кафедри, досвідчений науковець та фахівець Оксана Барбіл, котра досконало володіє не тільки класичною, а й новолатинською мовами. Уся робота над перекладом другої частини VI тому твору лягла на плечі старших викладачів Оксани Барбіл, Олександри Яцків та голови редколегії. Роботу розподілили за уривками, і вона тривала майже десять років. Для того, щоб переклад став довершеним, слід було добре знати історичну ситуацію, еkleзіастичну лексику. До того ж праця написана новітньою латинською мовою. Хочеться віддати належне автору лівової частки перекладу VI тому, справді великому науковцю, Оксані Барбіл. Переклади її уривків абсолютно бездоганні і в науковому, і в художньому планах. Чимало старань та праці віддала роботі над перекладом також сумлінний і досвідчений спеціаліст Олександра Яцків.

— *Чи підраховували Ви, скільки загалом людей доклали зусиль, щоб переклад побачив світ?*

— Так, зокрема, наприкінці VI тому містяться світліни та дані про всіх цих людей. Це близько 25 осіб. Серед них — редактор українського тексту VI тому доцент Ольга Пискач, перекладачка глави, написаної угорською мовою, професор Іван Мандрик, перекладачі німецьких уривків, старший викладач Федір Куля та професор Микола Зимомря. Особлива заслуга належить професору Миколі Вегешу, який фінансував вихід перекладу VI тому. Набір латинського тексту здійснювали старші лаборанти Ірина Гойдаш, Людмила Кожара, Оксана Дацьо, Наталія Шпепа, Тетяна Буката, Інна Борисова та Інна Мінкович. Як голова редколегії хочу від імені всього колективу висловити велику подяку преосвященному владіці Мілану, преосвященному владіці Нілу та всій Мукачівській греко-католицькій єпархії за таку високу оцінку нашої праці. Звичайно, ця нагорода належить усьому колективу.

— *Які подальші наукові плани та перспективи роботи колективу кафедри класичної та румунської філології?*

— Як логічне продовження попередньої комплексної наукової теми, колектив кафедри нині працює над укладанням словника новітньої латинської мови на базі праць Лучкая, Базиловича, Довговича. Такий словник дасть змогу працювати над текстами, написаними в епоху Середньовіччя та Відродження, а також стане в нагоді всім, хто цікавиться історією Закарпаття.

— *Дякую за розмову. Вітаю з високою нагородою та бажаю Вам і всьому колективу кафедри класичної та румунської філології нових наукових та творчих досягнень!*
Володимир ТАРАСЮК.

НАЙБЛИЖЧЕ ОТОЧЕННЯ

Усі знають, що коли конче потрібна дівчина, то шукати краще на філологічному — там їх удосталь. Ну, а за хлопцем варто вирушати на інженерно-технічний або фізичний факультети: представниця прекрасної статі тут удень зі свічкою не знайдеш... Гендерна нерівність, скажете? Та ні, просто дівчата у майбутньому згодяться вміння точно й красиво висловитися або написати чоловікові поезію (наприклад, коли розбила машину), а сильній статі просто необхідно знати, як цю машину потім полагодити...

Жарти жартами, та правді, як-то кажуть, бути. І коли прогулюєшся коридорами філологічного факультету УжНУ, то зустрічаєш там переважно студенток. А як податися на котрийсь із «чоловічих» факультетів, то побачити в цих підрозділах дівчину — усе-одно, що знайти конюшину з чотирма листочками — така ось рідкість.

Рідкість рідкістю, але все-таки трапляється. І деякі студенти (студентки, звісно, теж) опиняються одні у великому колективі серед людей протилежної статі. Таким

Од(на)ин серед усіх

«щасливчиком» став журналіст Василь Третяк. Він розповідає: як тільки дізнався, що на курсі з ним навчатиметься 25 дівчат, то радів, як дитина: «Ну, який хлопець цьому не радітиме?! Хіба дурень... До того ж я легко знаходив із ровесницями спільну мову, тому група сподобалася відразу. Був упевнений: мене точно полюблять, адже варіантів більше просто нема!»

За словами юнака, спочатку так воно й було: одногрупниці свого Васю любили й «леліляли». Та пройшло кілька місяців, як «єдиному чоловікові» забракло чоловічому спілкуванню. «Через якийсь час дізнався, у якому з ужгородських салонів краси краще фарбуватися, чому корекцію нігтів обов'язково треба робити кожні два тижні, чим косметична продукція «Ейвон» відрізняється від продукції «Оріфлейм» і ще дуже-дуже багато ось таких жіночих секретів. Тепер, коли провчився 3 роки, на такі розмови просто перестав звертати увагу, але спочатку було дуже важко! Звісно, мені не вистачає чоловічого спілкування. Знаєте, як жахливо, коли виграє твоя улюблена футбольна команда, а ти навіть не маєш із ким поділити-

ся цією радістю? Тому, як на мене, важливо, щоб група за статтю все ж була збалансована. Тоді кожен відчуватиме себе комфортно», — каже В.Третяк. Але як би не було важко з дівчатами, студент бачить у цьому й позитивні сторони: «Кажуть, що чоловікові зрозуміти жіночу логіку — неможливо. Повірте: той із хлопців, хто провчився 5 років на філологічному, зробить це без проблем! Я ось здобуваю справді безцінний досвід спілкування з представницями прекрасної статі. Думаю, у моїй майбутній професії журналіста така «здатність» важлива, адже доведеться працювати з різними людьми, шукати до них підхід, а це ще один ключ взаєморозуміння!»

...Чоловік-інженер — «річ» звична, а ось дівчину з такою професією знайти нелегко. На відділенні технологій машинобудування інженерно-технічного факультету УжНУ вчиться одна з тих небагатьох студенток, які здобувають цей фах. У групі Жозефіни Сюч — 21 особа, і 20 із них — чоловічої статі. Дівчина зізнається: спочатку було навіть трохи ніяково в компанії стільки хлопців, але за 4 роки звикла, й

уже не уявляє, що вчилася б де-небудь інде. «Хоч і обрала незвичну для жінок професію, відразу не очікувала стільки незрозумілого навчального матеріалу. Але хлопці в усьому допомагали. А знали б ви, як я 8 Березня чекаю! На це свято в мене більше квітів ніж на день народження!», — розповідає Жозефіна. За словами дівчини, з одногрупниками у неї склалися чудові стосунки: можуть поговорити і про спорт, і про машини. А

що ще треба чоловікам? «Хіба що борщ їм не готую!» — жартує майбутній інженер.

...Студентське життя може закинути в найнесподіваніші ситуації. Інколи здається, що це злий жарт, а виявляється — подарунком долі. І, насправді, не головне, кого більше — дівчат чи хлопців. Головне, аби вони були хорошими людьми!

Олександра ТУРАНОВА,
студентка відділення журналістики.

ЗОВНІШНІЙ ВИГЛЯД

Скажи мені, у що ти одягаєшся, і я скажу, хто ти,

або Чи потрібний дрес-код у житті студентів?

Студенти — народ веселий і ледачий. У них завжди мало часу й багато проблем. Їхніми постійними пріоритетами є сон, «халявка» і те, як би смачно поїсти. Але, як відомо, по одязі людину стрічають, а по розуму випроваджують. Тож, як варіант, можна сходити двічі на тиждень у «Ням — ням» і задовольнити потреби шлунка смачними млинцями, або ж прикупити новинку з недавньої колекції в магазині «House». Однак що ж робити, аби залишитись і ситим, і вдягнутим? Гм, може краще було б увести дрес-код?

При згадуванні цього слова в голові пробігають хаотичні мурахи думок про сірий, нудний костюм, задушливу краватку чи блузку, застібнуту по горло. Для деякого встановлені норми cloth-контролю — це втрата власного «я» і можливості виявити свій смак, для інших — поява нових проблем. Аналізуючи думки студентів УжНУ, можна зробити висновок, що офіційного стилю дотримуються ті спудеї, які звикли до форми ще зі шкільних років. Здебільшого йдеться про прагматичних індивідів із непохитним самоусвідомленням та власною думкою на все й усюди.

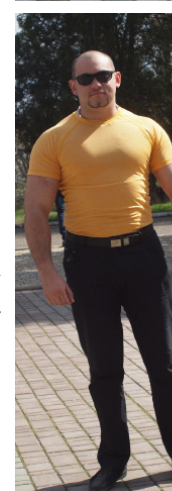
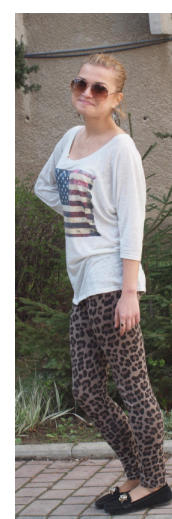
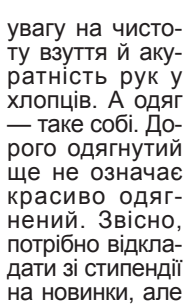
Прихильниками «свого» стилю, виробленого індивідуальними уподобаннями, виступають творчі особистості, які розбавляють чорно-білу гаму попередніх поколінь улюблених кольорів. При цьому актуальне гасло: «Мій одяг — мій стиль!»

Є й фанати вільного стилю. Вони одягаються в те, у чому зручно, комфортно, легко. Це студенти, які переймаються зовнішнім виглядом щонайменше. Вони ж стверджують, що одяг — тільки обгортка, типовий фантик цукерки. Головне ж те, що всередині. Прагнення виявити себе як людину є здоровим тоді, коли таке бажання реалізовується не через одяг. Здебільшого, домінуючий стиль подібних хлопців і дівчат — спортивний. Утім не можна ось так узяти й поділити манеру вдягатися на 3 групи: офіційний, спортивний та «індивідуально-

авторський». Їх набагато більше. Але що думають власне з такого приводу самі студенти?

Євгенія, медичний факультет: «Я вважаю, що людина, незалежно від того, вона — дівчина чи хлопець, повинна бути бездоганною в плані одягу й загалом. Під цим розумію акуратність, доглянутість, певну вишуканість. І хоч у кожного свої власні смаки, та ніхто, будьте певні, не спілкуватиметься з людиною в брудних речах та з неприємним запахом. На мою думку, краще купити одну річ, але якісну, й періодично змінювати свій образ, додаючи щось нове, сезонне, актуальне. Адже час від часу ми повинні створювати себе знову. Щодо образу студентів, то все має бути в міру: довжина спідниць у дівчат, волосся у хлопців (сміється — авт.). Насамперед я звертаю свою

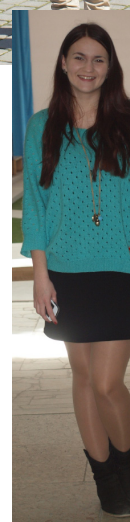
увагу на чистоту взуття й акуратність рук у хлопців. А одяг — таке собі. Дорого одягнутий ще не означає красиво одягнений. Звісно, потрібно відкладати зі стипендії на новинки, але це не повинно перетворюватися на фанатизм».

нена душа. Адже красива квітка не завжди гарно пахне...

Оксана, медичний факультет: «Пари є пари, ти йдеш туди вчитися, тоді для чого якісь рамки й дрес-коди? Я проти цього загалом. Ходити, наче імпортні іграшки з однієї коробки, під однотипний стандарт? Куди приємніше бачити людину з власним баченням, як потрібно одягатися, людину індивідуальну, несхожу на інших. Та не варто забувати, що все, що зодягаєш, повинно пасувати тобі, доповнювати власний образ. І в жодному разі не носити щось тільки тому, що це модно чи «круто». Так можна й заробити статус новорічної ялинки, яка блищить і не задумовується: може бути й смішно».

Іван, інженерно-технічний факультет: «Я люблю, коли дівчина в спідниці, тому зовсім не проти cloth-контролю. Сам віддаю належний проміжок свого часу вибору одягу й не вважаю, що це тільки жіноча справа. Так думають лише чоловіки, які самі хочуть так думати, а не

тому, що це так є в реальному житті. Звісно, не загадую на 2—3 дні вперед, що одягну, як практикує прекрасна половина; але це не менш важливо й для хлопців. На мою думку, слабка стать повинна вдягатися у те, у що хоче і як хоче, проте за умови, що це буде жіночно й більш-менш стримано.

«Одяг і одягає, і відкриває людину», — стверджує відомий афоризм. Одяг повинен бути зручним і

водночас не суперечити загальноприйнятим вимогам пристойності. Психологія вбрання розглядає оформлення зовнішності як багатовимірну інформацію про особу. При формуванні першого враження про людину одяг є найважливішою складовою, оскільки переважно сприймається у вигляді знаку привабливості або непривабливості. Ось що зазначає з цього приводу Ольга Кроткова, дизайнер одягу: «Я не прихильниця дрес-коду, вважаю, що кожна людина — індивідуальна й має свою думку щодо моди, свій погляд та власні вподобання в стилі одягу. Не варто нав'язувати комусь власні переконання, адже людина по-справжньому виглядає ідеально в тому вбранні, яке робить її впевненою в собі, у якому вона почуває себе на всі сто. Кожне вбрання потребує правильного його представлення. Людина повинна правильно донести свій образ до оточуючих! Стиль насамперед повинен бути довершеним сповна, і не важливо, якому з них ви віддаєте перевагу. Усі елементи, дрібнички мають стати одним цілим у поєднанні з настроєм особистості... І тоді все вийде неперевершено».

Як стверджує ряд інтернет-ресурсів, у Росії в період царювання Петра I став насаджуватися західний етикет. Бояри й дворяни за наказом царя мали змінювати одяг, манери та зовнішні форми поведінки. Надалі в Росії формувался етикет, який відповідав вимогам і особливостям культури. Причому одягу приділялася належна увага. Убрання царя викликало захоплення, підтримувало його авторитет. Нині все змінилось.

Кажуть, жінка повинна одягатися так, щоб залишити простір чоловічій увазі. Майже 85 відсотків хлопців — за спідниці й сукні, іншим же 15% подобаються дівчата в штанах. У цілому ж сильна стать одягнула б студенток в університет у блузку зі спідницею високої талії, при цьому на підборах середньої висоти. Юнаки також — за розпущене волосся й аксесуари, які доповнювали б красу шії.

А ось дівчата були неодностайними: одні — за класичні брюки й білі сорочки, інші — за джинси, піджаки й пуловери в чоловічому гардеробі. Та зрештою, усі зійшлися на тому, що в образі хлопців повинні бути брюки-«дудочки», годинник, ремінь і «зачіска для мужиків» (майже всі дівчата проти петлехатих). Тож, любі, беріть на замітку, але не заціклюйтеся. Ми ж тільки скеровуємо, а свій шлях обираєте ви самі! Хтось із великих сказав: «Мода — це те, що вам пасує».

Валерія ЗЕНИНЕЦЬ,
студентка відділення журналістики.

РОВЕСНИК

Вірші синьоокої мрійниці

Вона симпатична, скромна, вдумлива, загадкова. Ця дівчина не схожа на тих показних, самовпевнених та зарозумілих людей, котрі так часто трапляються на моєму життєвому шляху. Вона особлива: щира, добра, душевна. Одним словом, справжня. Таких людей зараз мало.

Благородні риси обличчя, сині, здається, бездонні очі, завжди щира усмішка на обличчі, замріяний погляд. Вона — це дівчина, із якою я навчаюся на одному курсі. Звуть її Антоніна КОРНУТА. За такий короткий час вона стала для мене хорошою подругою. Тоня — добра, чесна, весела, вихована, цінує дружбу, уміє вислухати й підтримати у важку хвилину. Окрім таланту бути людиною, дівчина має ще й здібності до написання віршів.

Уперше Антоніна спробувала себе творчо в 9 років. Як каже сама дівчина, коли допомогала мамі по господарству, часто прилітала поетична муза. Тоня могла навіть кинути роботу й, беручи папір, піти занотувати нашептани

тією музою рядки. Тоді писала на казкові сюжети, а перша спроба називалася «Морська зірка». Тепер тематика віршів, звичайно, змінилася. Авторка пише про недосконалість сучасного суспільства, про красу природи, кохання, своїх близьких та розмірковує над іншими питаннями, які хвилюють.

Цікаво, що дівчина часто пише рядки в екстремальних ситуаціях, коли дуже багато справ. Це навіть допомагає гідно долати життєві труднощі. Часто до написання вірша підштовхує стрес, особисті переживання чи тягар на душі. Поезії такого типу, очевидно, найбільше розкривають душу людини, вони особливо щирі, відверті:

*Таким, як я, в раю немає місця,
Та й на Землі ще поки не знайшла,
Бо замість того, щоб вперед
дивиться,
Я в голові прокручую слова...*

*Кручусь, верчусь, шукаючи
пригоди,
Бо другом стала тиша лиш німа.
Така моя дурна людська природа —
Шукати те, чого давно нема.*

*Таким, як я, і в пеклі не зрадіють —
В житті ж занадто правильна була.*

*Коли всі курять, п'ють і шаленіють,
Я все ж пишу оці, мої слова...*

«Кожен обирає свій спосіб розслабитися, заспокоїтися, відпочити. Хтось іде на дискотеку, хтось малює або слухає музику, інший п'є каву чи грає в улюблену гру. Для мене ж такою розрадою є написання віршів. Тоді одразу настає душевне полегшення», — розповідає Антоніна.

Авторка пише не лише рідною українською мовою, а й російською:

*А жизнь идет, точней бежит
И каждый день одно и тоже.
Есть тот, кто важно сказать
спешит,
А есть, кто сердце не тревожит.*

*Есть бедный, весь ободранный
и нищий,
А есть богач в костюме дорогом.
Один неделю кусок хлеба ищет,
Другой все жалуется: «В бизнесе
дурдом».*

Як кожна хороша донька, А.Корнута дуже любить і шанує свою маму й присвячує рідній прекрасні вірші:

*«Коли ти всміхаєшся, так щиро і
мило всміхаєшся,
Коли твої очі, що є найпрекрасніші
в світі,*

*Дарують натхнення, і знову ти
мною пишався,
Ти знов усміхаєшся... Якби все це
було щомиті!*

*Коли ти всміхаєшся... Чому ж ти
так рідко всміхаєшся?
І де та усмішка, яка розвіває
тумани?
Я знаю: все добре, хай навіть і
сонце сховається,
Коли ти всміхаєшся, Мамо...*

Вірші Антоніни до вподоби багатьом, адже дівчина пише про те, що так знайоме кожному. «Мені дуже приємно, що мої рядки комусь подобаються, що хтось бере з них щось для себе. Коли

чую приємні відгуки, це окрилює, надихає далі творити», — зізнається авторка.

У творчому доробку студентки вже чимало поезій різної тематики, але А.Корнута не збирається зупинитися на досягнутому: «Хочу змінюватися, удосконалюватися. Я знаю свої «мінуси» і те, що мої вірші поки не ідеальні, адже, як кажуть у народі, не святі горшки ліплять. Хочу, аби надалі спроби ставали кращими, і наполегливо до цього йду».

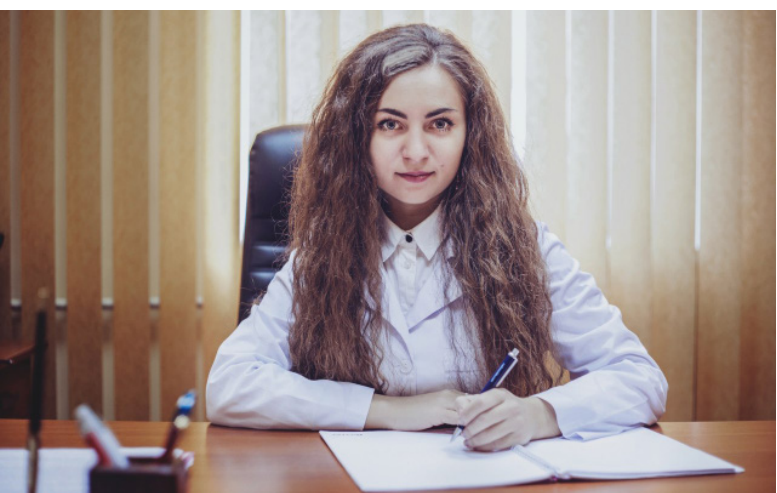
Безперечно, самовдосконалення — шлях до успіху! Тож натхнення юній поетесі!

Олеся МАТІЙ,

студентка відділення журналістики.

Катерина СТРИЖАК: «Фотографія — це мить, що відображає вічність»

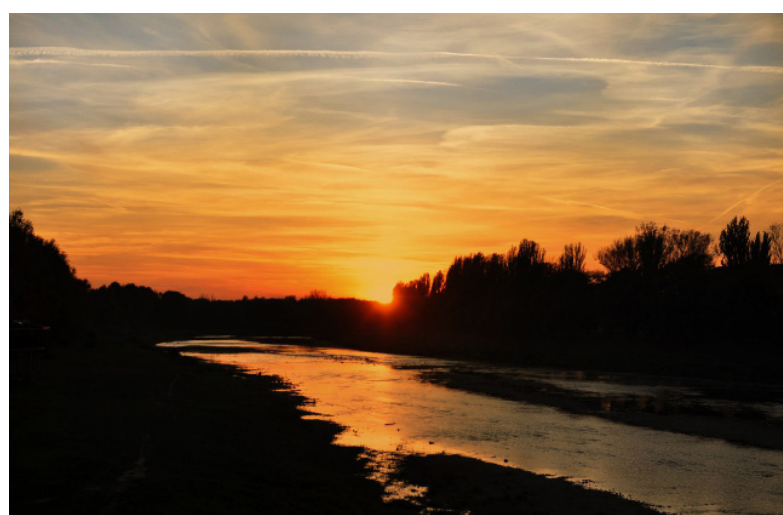
Сьогодні все розвивається, удосконалюється, зазнає помітного прогресу, але є те, що захоплювало ще багато років тому. XIX ст. стало новою точкою відліку для багатьох речей, зокрема й для фотографії. Саме завдяки такому винаходу ми зберігаємо найяскравіші, найдорожчі, найзворушливіші моменти життя не тільки у пам'яті, а й на знімках. Сьогодні, певно, важко знайти людину, яка не мала б фотоапарата. Це не обов'язково має бути якийсь надзвичайно професійне обладнання, адже більшість просто не може дозволити собі таку розкіш. Хай це буде недорогий, але зручний для кожного прилад, що дає можливість закарбувати на плівці ту чи іншу подію. Для деякого захоплення фотографією стало сенсом життя, основним запитком, хтось називає це своїм хобі. Нам удалося спілкуватися зі студенткою 4 курсу медичного факультету Катериною СТРИЖАК, для якої світлина приносять неабияке задоволення.

— Катю, коли зрозуміла, що знімок — це твоє?

— Фотографія завжди для мене була чимось невідомим. Із дитинства займалася малюванням, але під час підготовки до ЗНО й на перших курсах університету зовсім не мала часу на таке заняття. Я це добре розуміла, але водночас горіла бажанням чимось займатися. І батьки купили мені фотоапарат. Дуже зраділа, бо саме тоді ми їздили відпочивати до моря, і хотілося мати пам'ятні світлини з поїздки. На той час «знімкувальне» диво-техніка здавалася мені страшним і незрозумілим: багато різних кнопок, функцій, можливостей, але водночас ставало цікаво: як фотографі роблять дивовижні кадри? Шукала інформацію в мережі Інтернет, читала різні інструкції, дивилася відеоуроки, просила поради в друзів. Почала крутити, «клацати», пробувати, як воно вийде за тих чи інших налаштувань камери, і

згодом почало виходити. Не можу назвати себе професіоналом, але дещо тямлю в цій справі. Займаюся протягом останніх років, кожного дня вдосконалюючи вміння.

— Чому привабив саме такий вид мистецтва?

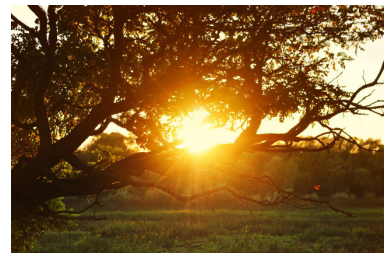
— Для мене найголовніше те, що особливо цікавить. Дістаю масу задоволення, коли бачу, як люди радіють і висловлюють безмежну вдячність за гарні знімки. Коли після важкого дня в університеті приходжу додому, то беру фотоапарат і йду в поле чи ліс. Там знімаю довколишню красу. Просто радію, мов дитина, спостерігаючи за своїми світлинами на заставках телефонів і комп'ютерів багатьох людей, бо це вже щось значить. Загалом фотографія — мій спосіб відпочити, забути про буденність, отримати нові емоції, познайомитися з новими людьми. Тільки так можу відволіктися від усього.

— Як поєднуєш навчання і захоплення?

— Вільного часу в мене надзвичайно мало, адже навчання на медичному факультеті потребує немалого зусиль, терпіння й важкої праці. Це дуже відповідальна професія, і ставитись до неї потрібно особливо серйозно. Але водночас нічого не заважає старанно вчитися й після пар чи на вихідних піти на годинку в парк і сфотографувати подругу, перемкнутися від навчання, відпочити, поспілкуватися. Для мене це дуже зручно, і я можу собі таке дозволити, на відміну від малювання, на яке у мене просто фізично не вистачило б достатнього часу.

— Фотографування приносить тільки духовне задоволення чи все ж і якусь матеріальну вигоду?

— Не можу сказати, що за-

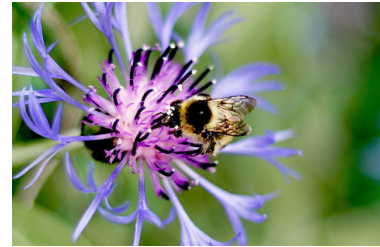

робляю на фотографії. Це радше винагорода за працю й старання. Художник намалює картину й одразу йде її продавати, бо це витвір мистецтва, на який він витрачає свій час, матеріали, вкладає всю свою фантазію та майстерність. І витвір має бути належно оцінений. У XIX ст. фотографію вже вважали повноцінним видом мистецтва, і ця галузь також потребує значних затрат. Часто, гуляючи містом, можу побачити гарну дівчину, просто підійти й запитати: «Хочеш, я тебе сфотографую?» І абсолютно безкоштовно. А є й такі моменти, коли телефонують, просять попрацювати на корпоративі. Звичайно, це займе достатньо часу, і за таку роботу люди потім віддячують. Але ще раз наголошу: не можу сказати, що на світлинах маю основний мій зарібок, за рахунок якого живу.

— А кого частіше доводилося фотографувати: діечат чи хлопці? Із ким легше знайти спільну мову?

— Однозначно дівчата більше фотографуються ніж хлопці, тому й замовлень від перших більше. Із хлопцями, чесно кажучи, досить рідко доводиться працювати, саме тому спільну мову легше знаходжу з дівчатами: уже навчилася виробляти підхід до кожної і якимось розумно поєднувати своє бачення фото з їхнім уявленням. Щодо сильної половини людства, то тут складніше. Як правило, вони більше скуті, соромляться камери, поводяться занадто стримано, але цьому можна зарадити. Просто потрібно більше часу, щоб людина повірила мені, щоб була впевнена у конфіденційності знімків. Я ж без згоди моделі ніколи не виставляю її світлини на публічний огляд. Із мого боку людина повинна відчувати намір зробити дійсно гарні кадри. Часто достатньо сказати декілька слів на підтримку, скажімо: «Ось бачиш, як гарно вийшло, а тобі було страшно» — і напруга відразу зникає, що неабияк впливає на процес зйомки.

— Доводилося проводити фотосесії для закоханих

пар?

— Так, звичайно. Фотографувати закохані пари — одне задоволення, особливо, коли йдеться про щирі, ніжні, справжні стосунки. Світлина виходить досить позитивними, теплими, романтичними. Така робота завжди дарує тільки піднесений настрій. Зокрема й на весілліях.

— На які заходи запрошують найчастіше?

— Переважно на ті ж весілля, а ще на дні народження, хрещення дітей, випускні вечори. Насправді є чимало різних пропозицій, і не тільки в межах міста, проте не завжди можу виїхати, адже насамперед — навчання. Поки що воно для мене найголовніше, та коли є вільний час, залюбки поїду й за межі Ужгорода.

— Ти коли-небудь брала майстер-класи в когось із більш досвідчених фотографів?

— На майстер-класи не ходила, але завжди намагаюся прислухатися до порад знайомих і маститіших фотографів. Адекватно сприймаю зауваження й працюю над помилками задля власного прогресу. А коли мою роботу хвалять, позитивно оцінюють, — надзвичайно радію, бо розумію, що працювала не дарма.

— На завершення розмови: що загалом дала тобі фотографія?

— Надзвичайно багато: цінний досвід, хороших друзів, масу веселих, життєрадісних моментів і, звичайно, неймовірну насолоду часом та людьми.

Для багатьох із нас фотографія є найціннішим документом, відображенням історії життя, певним екскурсом у минуле. Ідеться не просто про знімок, де хтось гарно або ж навпаки виглядає, це — утілення в реальність емоцій, почуттів, вражень, усього нашого світу. А люди, яких захопило таке мистецтво, роблять для нас значно більше ніж ми собі уявляємо. Фотомайстри певним чином реалізують життя, адже «вони знаходять щось перш, ніж люди встигнуть це втратити» (Франк Карсон).

**Андріана ЯКУБИК,
Олександра БАЛОГ,**

студентки відділення журналістики.

БАСКЕТБОЛ

На виїзді — як удома

У черговому турі чоловічої першої ліги БК «Ужгород-УжНУ» завітав у гості до Кам'янець-Подільського, де зустрічався з місцевою командою «ДіДіБао». Ігри туру мали важливе значення для обох колективів. Ужгородці претендують на перше місце у своїй підгрупі «Захід», а їх суперник бореться за потрапляння до наступного раунду змагань.

У першому матчі господарі одразу захопили ініціативу й змогли відірватися в рахунку на 7 очок. Проте вже в другій чверті ужгородці

наздогнали суперника й навіть вийшли вперед до великої перерви.

Третя чверть пройшла за невеликою перевагою гостей, а четверта — за їх повного домінування. Стрімкі та вивірені атаки, поєднані з чудовим захистом, — ось головні чинники розгрому суперників ужгородцями в останній десятихвилиниці, яку наша команда виграла з різницею в 15 очок. У підсумку і втішні 93:70 загалом.

Друга зустріч проходила за схожим сценарієм. У першій по-

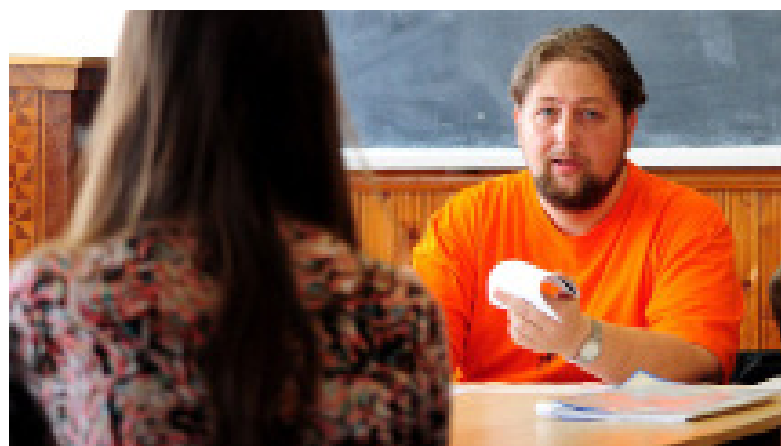
ловині на майданчику точилася рівна гра. Команди не відпускали одна одну у відрив, весь час знаходячись на віддалі лише кількох очок. Як наслідок, на велику перерву лідерами пішли господарі майданчика. На початку другої половини матчу гості оформили ривок (9:0), відправивши суперника в баскетбольний нокдаун, від якого кам'янецьподільські баскетболісти так і не змогли оговтатись. Отже, знову впевнена перемога закарпатців — 97:83. Ужгородці завдяки 12 перемогам поспіль продовжують утримувати лідерські позиції у своїй підгрупі.

За інформацією обласної федерації баскетболу.

ПРЕС-КЛУБ

Про нетрадиційну журналістику

25 березня в Прес-клубі молодого журналіста «Медіаперспетиви» відбулася зустріч із відомим закарпатським блогером та журналістом Олександром ПОПОВИЧЕМ на тему «Витоки закарпатського блогерства і сучасна журналістика». У заході взяли участь студенти другого й третього курсів та доценти кафедри журналістики Леся Поліха й керівник прес-клубу Володимир Тарасюк, який і представив гостя.

Відтак слово взяв сам О.Попович, котрий, до речі, навчався на філологічному факультеті УжНУ. Здобувши освіту, пан Олександр утілює свою давню мрію — працює в царині медіа. Сьогодні є членом Національної спілки журналістів України, регіональним кореспондентом Української служби Бі-Бі-Сі, займається, крім блогерства, книговидавництвом, був учасником створення декількох регіональних та всеукраїнських газет, які виходять досі.

Власне виступ гість розпочав із ознайомлення аудиторії з першими закарпатськими блогерами та їх творіннями (Андрій Повхан, Олександр Богданов). О.Попович зазначив, що матеріал повинен зацікавлювати з перших рядків: «Зазвичай

молодь читає тільки перші два абзаци. Тому потрібно доносити думки так, аби і вражало, і було корисно та якісно». Для створення ж власного успішного блогу потрібно скористатися, по-перше, кращим досвідом попередників-блогерів, а по-друге, створити щось нове та екстраординарне: «Будьте на крок попереду від своїх «учителів», користуйтеся їхніми порадами та вкладайте всю свою фантазію та майстерність у матеріал. Не бійтесь бути собою».

Пан Олександр поділився також власними вподобаннями стосовно блогерів, серед яких виділив О.Богданова, Ю.Ломакіна (між іншим, студента-заочника відділення журналістики), О.Скребцова та ряд інших. Крім того, студентам було запропоновано ряд електро-

них посилок, за якими можна краще зрозуміти, що таке блог.

Завершив свою розмову О.Попович актуальними порадами та настановами молодим журналістам: «Не шукайте легких шляхів, будьте цікавими та віднаходьте ті місця, які до вас ніхто не «чіпав» — ні словом, ні фотографією. Не будьте сірою масою, а будьте саме тим кольором, який впадає в око».

Студенти поставили гостю ряд запитань, на які отримали вичерпні відповіді. Зустріч же в цілому виявилася надзвичайно цікавою та пізнавальною, а тому доволі непомітно промайнула.

Христини ГОЗДА, Мирослава ВЕРБИЩУК,
координатори прес-клубу молодого журналіста «Медіаперспетиви».

БУВАЄ Ж!

8 березня чи 8 нещастя?

Восьме березня... Ну, що можна сказати? Це день, коли чоловіки намагаються порадувати своїх жінок увагою, теплими словами й букетом із весняних квітів. Радіють мами, бабусі, дівчата, але чи радіємо ми, чоловіки? Після прочитання цієї історії ви зрозумієте, які випробування терпить сильна стать, аби зробити подарунок нашим милим леді.

...Ранок був доволі холодним, ніби вже віщував біду. Я прокинувся, напевно, з найгіршою думкою у світі: не приготував подарунок своїй дівчині. Знаєте, трохи негарно вийшло, адже навіть та пінка для гоління й пара шарпеток, подаровані мені на 23 лютого, несли в собі користь і певну увагу до мене. Але я не розгубився! Загартувавшись тим, що сьогодні буде несолодко, одягнувся і вирушив у путь... Тобто купувати подарунки, поки є можливість!

І тут сталося перше нещастя. Зазирнувши в гаманець, зрозумів, що там було не так аж густо. Самі здогадуєтесь, що означає бути студентом. Чесно кажучи, не те, щоб я мав претензії до наших водіїв, але чекати цей клятий мікроавтобус було справжнім випробуванням (якби ж то вперше

чи востаннє)! Ніби все почало налагоджуватися, але тут сталося неочікуване нещастя під номером «2»! Я збагнув, що сів не на ту «маршрутку». Словами не передати, який невимовний біль відчував. Але я ж — чоловік і повинен терпіти нашішки долі!

Зійшовши на зупинці, почав шукати хоч якийсь магазинчик із квітами. Знайшов! «Слава Богу», — подумалося, але це полегшення тривало недовго, адже збулося третє нещастя — черги. Простоявши добрі п'ятнадцять хвилин, глянув у зелені очі жінки за прилавком і, ніби благаючи, прошепотів: «Дайте мені букет тюльпанів із ромашками, будьте ласкаві». Що ви думаєте? Наступне нещастя пролунало так: «Вибачте, вже продано. Мені жаль». Після цих слів аж у душі все здавило. Простояти в черві, перетерпіти, а далі зрозуміти, що все дарма?

П'яте нещастя відбулося швидше ніж міг подумати: шлунок давав розуміти, що ідея перекусити вранці не така й погана. Тепер я ще й голодний, змучений, знесилений добирався до чергового прилавка з квітами. На щастя, обійшлося без великої черги. Але постало нове завдання: як донести букет цілісним до моєї обраниці. І тут нещастя № 6 — «маршрутка» виявилася настільки забитою чоловіками з букетами, що навіть дотепер уявити не можу, як там

помістився. Мене почало давити з усіх боків. Переживав, щоб із подарунком нічого не сталося. Зрештою, простояв так, наче статуя Свободи, двадцять хвилин, доки не зійшов на потрібній зупинці.

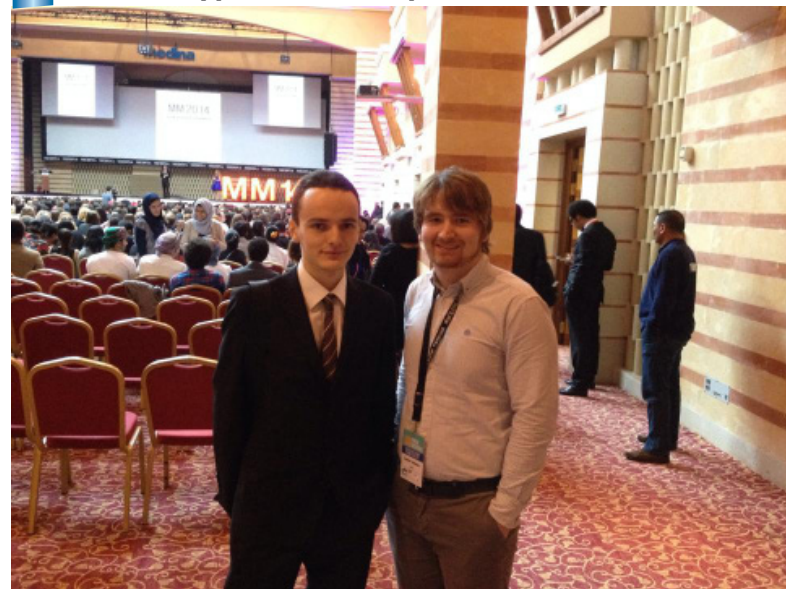
Нарешті, вдихнувши свіжого повітря, зателефонував своїй дівчині й уточнив місце зустрічі. Моє сьоме нещастя полягало в тому, що в гаманці взагалі вже не було ні копійки. І знову знесилений півгодини чекав на свою «мадемуазель». Але знаєте, коли вона прийшла і я віддав свій скромний «презент», жодна усмішка у світі не зривняється з тією, яку отримав від своєї обраниці. Це було вартє всіх тих випробувань, які довелося перенести... Навіть про голод забув! Мене переповнювала радість, що приніс миті щастя своїй дівчині! Утім вас, напевно, цікавить, а яке ж може бути наступне розчарування, якщо вже історія наближається до свого фіналу? Відповідаю: а восьме нещастя — усвідомлення того, що наступного року може відбутися те ж саме, що й тепер. Тому насамперед побажаю хлопцям думати на декілька кроків уперед, пам'ятати про те, що будь-яка увага несе в собі тепло. Ми повинні передавати його тим людям, які дійсно нам важливі!

Юрій РУСНИК,

студент відділення журналістики.

Від редакції: продовження теми — на стор. 8.

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

Студент УжНУ представляв Україну в Тунісі на форумі медиків

З 3 по 9 березня в Гамаметі, що в Тунісі, відбулася 63-тя Генеральна асамблея Міжнародної федерації студентських медичних асоціацій (IFMSA, International Federation of Medical Students' Associations; це найстаріше та найбільше об'єднання студентів-медиків у світі. Федерація зародилася у 1951 р., нині об'єднує 112 асоціацій із 109 країн світу, включаючи й Україну. Загальною кількістю студентів, представлених у всіх асоціаціях, що утворюють федерацію, — понад 1,5 млн.). Цьогоріч делегатами від Української асоціації студентів-медиків стали двоє юнаків, серед яких був і представник медичного факультету УжНУ Володимир СМОЛАНКА.

Генеральна асамблея IFMSA — це наймасштабніший студентський медичний захід. На останньому з'їзді було представлено 95 країн світу. На такому заході обговорюють різноманітні актуальні питання сучасної медицини та системи охорони здоров'я.

Як розповів Володимир, провідною темою цьогорічної асамблеї стало «Здоров'я у пост-2015», оскільки 2000 р. було прийнято програму розвитку в новому тисячолітті (Millennium Development Goals), що передбачало поступ медицини до 2015 р. В останні роки активно обговорюється проект подальшого розвитку (Sustainable Development Goals) галузі, і найбільша федерація студентів-медиків бере активну участь у формуванні важливих цілей. Саме для цього в організації існує шість комітетів: громадського здоров'я; медичної освіти; прав людини; репродуктивного здоров'я, ВІЛ/СНІД; професійного обміну; дослідницького обміну.

Як зазначив В.Смоланка, він був приємно здивований обізнаністю більшості присутніх щодо подій в Україні. Чимало студентів підходили, аби дізнатися про політичну ситуацію в нашій державі, а делегація з Великої Британії попросила виділити час на пленарному засіданні, щоб більше довідатися про події Євромайдану. «Ми підготували презентацію, а після доповіді удостоїлися бурхливих аплодисментів. Загалом нам удалося не лише вступити в IFMSA, але й залишити позитивне враження про Україну, завести нових друзів по всьому світу», — сказав на завершення Володимир.

Мирослава ВЕРБИЩУК,

координатор Прес-клубу молодого журналіста УжНУ «Медіаперспетиви».

СПАРТАКІАДА

Естафету перехопили шахісти й тенісисти

Березень для викладачів і співробітників УжНУ по-справжньому став спартакіадним місяцем. Услід за шашкістами VII загальноуніверситетську Спартакіаду продовжили любителі шахів.

За нагороди змагалися команди десяти підрозділів вишу. Боротьба в 5 турах мала показати найкращих. Такими виявилися історики. Вони здобули 11,5 очка й упевнено фінішували першими. Переможцями, зокрема, стали відомий ужгородський шахіст, старший викладач кафедри нової і новітньої історії та історіографії Юрій Ісак, завідувач археологічним музеєм імені Е.Балагури Володимир Мойжес та професор кафедри історії стародавнього світу і середніх віків Михайло Тиводар. До трійки призерів потрапили також математики й фізики.

Загалом турнірне становище має такий вигляд:

1. Історичний факультет — 11,5 очка;
2. Математичний — 10,5;
3. Фізичний — 8.
4. Інститут економіки і міжнародних відносин — 8.
- 5 — 8. Географічний, філологічний, юридичний, факультет здоров'я людини — 7.
9. Хімічний факультет — 6,5.
10. Факультет туризму та міжнародних комунікацій — 2,5 очка.

Після цього за тиждень у боротьбу вступили представники настільного тенісу. Ці змагання виявилися найбільш представницькими. Воднораз сенсації не сталося: потенційні лідери підтвердили свої спортивні амбіції, хіба що місцями помінялися математики з хіміками. А ось медики незмінно стали чемпіонами. Цього разу в їх залік загальну перемогу здобули Володимир Фекета, професор, завідувач кафедри фізіології та патофізіології, Олександр Рішко, доцент кафедри факультетської терапії, та Олександр Тенкач, старший лаборант кафедри хірургічних хвороб.

Загалом команди здобули такі місця:

1. Медичний факультет.
 2. Математичний.
 3. Хімічний.
 4. Факультет інформаційних технологій.
 5. Економічний.
 6. Факультет здоров'я людини.
 7. Фізичний.
 8. Стоматологічний.
 9. Історичний факультет.
 10. Природничо-гуманітарний коледж.
 11. Юридичний.
 12. Філологічний.
 13. Географічний.
 14. Факультет туризму та міжнародних комунікацій.
- Усі здобуті місця враховуватимуться в загальному заліку.

НА ДОЗВІЛЛІ

Дедалі сильніше пригріває сонце, бруньки на деревах набухли, і де-не-де перший пахучий цвіт пробуджує весняний настрій. Незважаючи на буремний і напружений період у країні, віддані прихильники закарпатського гумору чекали гри другого туру ЗЛКВН два тижні.

Свято позитиву тривало чотири дні, із 10 по 13 березня. Таким чином відбулися три гри чемпіонату та перша Кубкова гра сімнадцятого сезону. Усього на сцену «ПАДІЮНУ» вийшли двадцять чотири команди, із яких дев'ять — представляли й окремі підрозділи УжНУ, а саме — «Старики-розбойники» (факультет туризму та міжнародних комунікацій), «Медсестра Тамара» (медфак УжНУ), «Сусіди» (ПГК УжНУ), «Без Мандата» (юристи), «В комі» (журналісти), «Уж Надо Учиться», «Нова Команда 3» (біологічний факультет), «Имеем Право» (ФСПП), «Закон Авогадро» (хімічний факультет). І це не рахуючи студентів, які є учасниками КВН поза стінами вишу!

У чвертьфінальних іграх чемпіонату команди мали три конкурси («БРІЗ», «Розминку» та «Фристайл»), у Кубку — два («Розминку» й «Фристайл»). Цікавий конкурс «БРІЗ», у якому гумористи обмінювалися різноманітними, інколи шокувальними предметами, а потім як найсмійливіше коментували їх. Сама назва змагання — це аббревіатура ще з радянських часів (означає «Бюро з раціоналізації винаходів», яке існувало чи не на кожній заводі). Фантазії винахідників не було меж. На сцену виносили пам'ятник, сани з крилами й такійно «кукушкою», сушарку для білизни, будки, хулахупи та інші незрозумілі, але смійно сконструйовані речі. Потім команди дотепно відповідали на власні попередньо сформульовані запитання та коментували картинку. Найвдаліший жарт

вийшов у дівчат з «А ШО?!» (у складі цього колективу, до речі, виступають і журналісти УжНУ; на фото — у центрі) про «маленький мусорок». Нарешті «фристайл» порадував глядачів танцями, співами, смійними мініатюрами. Навіть ліс берізок показували й принесли гуцульську трембіту. А ще веселив публіку білий ведмідь зростом більше людини.

До того ще оголосили результати «нульового конкурсу», так званий «КВК» — конкурс веселих картинок, який відбувався в соцмережі. Його оцінювали за кількістю репостів та за балами журі, що плюсували до загальної суми. Також уболівальники, яких було чимало щодня, змагалися між собою, хто найдовше промовить фразу: «Я люблю КВН». А в грі Кубка «сухорєбрики» віджималися за приз від спонсора МКТ.

У підсумку далі пройшли по

чотири перші команди в іграх чемпіонату, інші продовжать участь у півфіналі Кубка. Якщо конкретніше, то в перший день до наступного кола потрапили: «А ШО?!» та «Старики-розбойники», «Медсестра Тамара», «Кіно» (Мукачево). Другого дня смак перемоги відчули: «Sponge Bob» (до речі, у гравця І.Шарапи був день народження), «Без Мандата», ВУЗВ (гімназія), «Шара» (Мукачево). Третя гра вийшла чи не найкращою. Першими стали «Безумная Молодежь» (Мукачево), другими — «Високо у горах», третє місце здобули «На Юг». Дісталися півфіналу чемпіонату й «RADUJNUY ENOT» та «Чебурек-паук». Останнього дня до півфіналу Кубка ввійшли (за майже однотайним рішенням журі) «Женсовет» (УТЕК) та «Выход на три». Усі переможці отримали призи від спонсора.

Приємним сюрпризом четвертого дня ігор став зірковий В.Ткаченко, а також згадали молоді літа досвідчені представники «ТяП-ЛяП», виступаючи поза конкурсом (на сцені допомагала член журі М.Федчик).

Слід також зазначити, що уболівальники створювали позитивну атмосферу, гучно підтримуючи улюблені команди. Сміючись до сліз, любителі гумору відволіклися на деякий час від складних подій у рідній країні, за що особливо подякували журі. До речі, майже не було жартів на політичну тему, хіба згадали четвертого президента країни, кількох політиків та імпровізовано валили пам'ятники.

Словом, вечори гумору вдалися. Отож щиро вітаємо переможців і чекаємо нових, захопливих заходів від ЗЛКВН!

Іванна ТОМЧИЧ,
студентка відділення журналістики,
Сергій ДЕНИСЕНКО (фото).

ПІСЛЯСЛОВО ДО СВЯТА

Перший подих весни

Перший подих весни... Усе зеленіє, розквітає, навіть повітря наповнене чимось незвичайним. У такий час дівчатам і жінкам загалом хочеться, щоб їм приділили увагу. І, звичайно, присмних сюрпризів, зокрема 8 Березня. Недарма багато хто говорить, що в цей день хлопці й чоловіки в цілому повинні виконувати жіночі примхи. А представницям слабкої статі хочеться насамперед квітів, святкової атмосфери та найголовнішого — турботи коханого впродовж дня й не лише. Однак на що готові захисники заради своїх половинок раз у році, саме 8 Березня, щоб запам'ятати його надовго?

За розповідями деяких опитаних, цей день для них має досить вагоме значення. Навіть ведеться попередня підготовка, створюються власні сценарії жіночого дня з «продумовуванням» усіх подробиць. Ось декілька цікавих історій і планів на згадане свято, якими поділилися хлопці.

План-стратегія №1. «Джин». Уночі перед днем 8 Березня хлопець вирішив прикрасити квартиру, надувши десятки різнокольорових кульок і посилавши її кімнату пелюстками різних квітів. Але це ще не все. Потім юнак десь роздобув стандартну пляшку, яка дуже схожа на ту, із якої виходить джин, приклеїв відповідний напис, додав сухого льоду і створив ефект диму, який дасть про себе знати, коли дівчина відкріє пляшку. За планом, як тільки кохана прокинеться, побачить святкову атмосферу й візьме до рук склянку тару, із неї вийде дим. Тут зразу ж має з'явитися любов у костюмі джина й цілий день виконуватиме бажання.

План-стратегія №2. «Штучна квітка». Простий, але ризикований. Хлопець дарує дівчині великий букет квітів, у якому є одна штучна із запискою: «Я любитиму тебе доти, доки не зів'яне остання квітка». Звичайно, дівчина може й не помітити, що там одна нежива квітка й добряче образитися. Але спробувати можна.

План-стратегія №3. «Вечір

на даху багатоповерхівки». Хлопець вирішив створити затишну, святкову, а головне — романтичну атмосферу для своєї коханої. Маленький стіл, шампанське, увесь дах засипаний квітами, романтична вечора на двох зі свічками. Таке надовго залишиться в пам'яті дівчини.

План-стратегія №4. «Флеш-моб із смс-повідомлень». Спосіб доволі простий, але дівчині повинен сподобатися. Необхідно попросити друзів і знайомих, аби вони цілий день відправляли їй смс-повідомлення з різних номерів із романтичними побажаннями й словами любові, а в кінці — підпис коханого. Якщо за день надійде кілька десятків таких «листів», вашій половинці буде дуже приємно.

Отже, перший подих весни надихає й додає романтичного настрою багатьом. Звичайно, наведені вище способи повинні вразити їх. Проте, щоб здивувати кохану, достатньо подарувати квіти й порадувати словами любові. Потрібно не забувати й про мам і бабусь, адже вони теж чекають від своїх дітей та онуків якихось привітань. А найприємніший подарунок — це подарунок, зроблений власноруч. Тим паче, що попереду нове свято — День матері.

Лілія БІЛУНКА,
студентка відділення журналістики.

ОГОЛОШЕННЯ

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ» ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

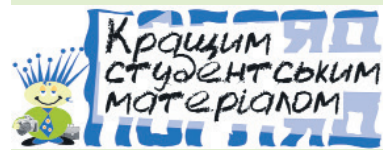
на заміщення вакантних посад
науково-педагогічних працівників, а саме:

- професорів кафедр:
 - прикладної фізики (2 посади);
 - фінансів і банківської справи (2 посади);
- доцентів кафедр:
 - теорії та історії держави і права (3 посади);
 - господарського права (1 посада);
 - ентомології та збереження біорізноманіття (2 посади);
 - фізики напівпровідників (1 посада);
 - оптики (3 посади);
 - теоретичної фізики (3 посади);
 - квантової електроніки (1 посада);
 - твердотільної електроніки (2 посади);
 - прикладної фізики (1 посада);
 - лісівництва (1 посада);
 - країнознавства (2 посади);
- старших викладачів кафедр:
 - французької мови та зарубіжної літератури (1 посада);
 - теоретичної фізики (1 посада);
 - оптики (1 посада);
 - країнознавства (1 посада).

Термін подання заяв та необхідних документів для участі в конкурсі — місяць із дня опублікування оголошення.

Претенденти на заміщення вакантних посад повинні відповідати вимогам, установленим чинним законодавством.

Документи подаються за адресою: вул. Заньковецької, 89а, м. Ужгород, Закарпатська область, 88015. Відділ кадрового забезпечення: тел. 66-50-59.

«Погляд» в № 2 (159)

визнано:

інтерв'ю з Євгеном ГОТЬКОМ
студентки 5 курсу відділення
журналістики Вікторії ЧЕРНЯК!
Вітаємо авторку!

— Оксано МIRONIVNO, ну поставте мені п'ять...
А сердечок тобі під авою не поставити?!

У ресторани студент за-
мовляє:

— Дайте мені склянку
води й скибку хліба.

Офіціант здивувався:

— І це все?

— Ех, гуляти так гуляти!

Відро води й 2 буханки хліба!

Хто рано встає, тому ка-
жуть: «Сядьте! пара ще не
закінчена!»

Сергій не любив спису-
вати, тому списував із дуже
сумною міною.

Іде іспит. З аудиторії ви-
ходить замучений студент.
Усі в нього відразу запитую-
ють:

— Ну, склав?

— Як у церкві.

— А це як?

— Викладач ставив пи-
тання, я хрестився. Я відпо-
відав, викладач хрестився.

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД, УМІЩЕНИЙ ПОЗАМИНУЛОГО НОМЕРА:

Горизонтально: 2. МАН. 4.
Цех. 6. Ода. 9. Соломон. 11. До.
12. Ех. 13. Економічний. 16. Конус.
18. Намір. 20. Брат. 22. Олово. 24.
Осад. 26. Презент. 28. Електро.
32. Тесть. 34. Метроном. 35. Не-
стеров. 38. Куранти. 39. Тис. 40.
Ярд. 41. Фах. 43. Ява. 45. Ера.
46. Німеччина. 47. Тон. 51. Праця.
52. Пекін. 53. Брест. 55. Наказ.
56. Обвава. 57. Термометр. 59.
«Автомат».

Вертикально: 1. Па. 2. Міх.
3. Нео. 5. Еко. 7. Дао. 9. Соло. 10.
Неон. 14. Ніс. 15. Чан. 17. Оса.
19. Ікс. 20. Барбарис. 21. Трек. 22.
Оклет. 23. Олень. 24. Орел. 25. Ди-
ригент. 27. Крейда. 29. Креатив. 30.
«Кропива». 31. Інжир. 33. Осика.
36. Суліма. 37. Штатив. 40. Яма.
42. Хіт. 44. Учитель. 48. ООН. 49.
«Кавказ». 50. Октава. 53. Базаров.
54. Теорема. 58. Око.

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського
національного університету.

Замовлення № 65.
Ціна — безкоштовно.

Виходить щомісяця, крім
канікул. Номер підписано
до друку: 28.03.14.

Засновник і видавець —
Ужгородський національний
університет.
88003 м. Ужгород,
пл. Народна, 3.

Номер надруковано
у друкарні ПП Бреза,
88000 м. Ужгород,
вул. Жупанатська, 15/4.
(0312) 61-60-07.
Наклад 300 примірників.
Формат А 3, 2 ум. друк. арк.

Адреса редакції:
88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14.

Реєстраційне свідоцтво
ЗТ № 449/41 від 7.02.2008.

Головний редактор
В.Ю.ТАРАСЮК.

Дизайн: Л.Я.ПОЛІХА.
Набір: М.Б.ГАРАЗДІЙ.
Коректура: А.В.МАЛАХОВА.